

DÁTUM

I/160.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAPTüntetés a budapesti
szovjet nagykövetség előtt

A magyarországi – immáron tudjuk – kettészakadt Szociáldemokrata Párt kongresszusának egyik felszólalója azt mondta: – „Szükségünk van a Szovjetunióra, s nekik is miránk gazdasági értelemben.” Hallgatom ezt a szovjet nagykövetség előtti tüntetésről hazatérve. Azt is tudom, más pártok és szervezetek is így vélekednek, a november 3-án kiadott külügyminisztériumi közlemény, éppen a Magyar Radikális Párt és a Magyar Október Párt november 4-re szerveződő tüntetésére vonatkozóan hangsúlyozza: „Kiemelkedő fontosságú, hogy a szomszédos országokhoz fűződő kapcsolataink az európai hagyományoknak megfelelően a kölcsönös bizalmon alapuljanak. A gorbacsovi politika ugyanannak a közös európai otthonnak a megteremtésén fáradozik, amelynek mi is lakói szeretnénk lenni.”

Nos, ez a mai magyar politikai élet jellegzetessége. A szociáldemokrata felszólaló, a kormány és néhány párt, szervezet nyilván szöveg ellentétben állnak azzal a nyolcvan-száz emberrel, akik szombaton délután négy órától hat óráig összegyűltek a szovjet követtség előtt, tiltakoztak, kiabáltak, transzparenszeket tartottak, ötvenhatos, kivágott zászlót lobogtattak, gyertyát gyújtottak. Ezzel a maroknyi csoporttal szemben ötven rendőr a követtség bejáratú ajtaja előtt felsorakozva vigyázta a rendet. Egykedvűen, olykor mosolygva nézték a transzparenszek feliratait – „Sovijet army go home!”, „Friedenkundgebung des Kreml's”, „Berlin 1953, 1961”, „Az egyetlen reálpolitika ruszki haza” – miközben a hátuk mögött, elhúzott függönyök megül lestek az utcára a követtség lakói.

A magyarok mellett lengyel, keletnémet fiatalok is jelen voltak, sőt, a belga televízió is, amikor Krassó György, a Magyar Október Párt részéről többek között azt mondta: „Most, harminchárom év után mást nem tehetünk, mint megpróbáljuk maradéktalanul megvalósítani és folytatni a dicsőséges 1956-os forradalom és szabadságharc eszményeit. Ha a nagyhatalmak egyezkedése és a napi reálpolitika hangsúlyozása nem is teszi lehetővé, hogy minden orosz katonát elhagyja hazánkat, akkor is hangoztatnunk kell ezt a kívánságunkat, mert ha nemzetünk most lemond függetlenségéről, szabadságáról, akkor azt soha

nem érheti el. A nemzetnek fent kell tartania ezt a követelését, akár lehetővé teszi ezt ma vagy holnap a reálpolitika, mert mára sok minden lehetővé vált, ami egy évvel ezelőtt még irreálisnak tűnt. Nem kis elit csapatokkal kell megkötni az egyezséget a kommunistáknak, hanem a magyar néppel, de a legjobb lenne, ha a kommunisták lemondanának nem legálisan szerzett hatalmukról. Nem az orosz emberekkel van bajunk, hanem az orosz megszállással. Ezért, kedves oroszok, menjetek szépen haza.”

Természetesen az ismert Pákh Tibor is beszélt, majd a Magyar Radikális Párt részéről Neményi György, aki szerint „bebizonyosodott, hogy a kommunizmus a társadalmi evolúció vakvágánya. Nem kell az orosz birodalmat szolgáló varsói paktum, és nem kell a kommunizmus sem, mert ez az eszme diadala a józan ész felett. Ezért létre kell hozni egy antikommunista koalíciót a választások előtt, amelynek célja, hogy a magyaroknak lehetősége legyen ítéletet mondani az elmúlt negyven esztendő politikájáról. Ezt kellene népszavazással megerősíteni, olyan népszavazást kezdeményezni, amely a megszálló orosz csapatok azonnali kivonulását követelné.”

A szónoklatokat természetesen hangos közbekiáltásokkal fogadták, mint „ruszki haza”, „vigyétek a Ribánszkit is szuvenírnék”, „minden ország katonája, menjen saját hazájába”, „akármilyen kedves vendég, három napig elég”, „megállunk a saját lábom, ruszki isten áldjon” – és ütemes tapsal nézegettek felfelé, az elfüggönyözött, sötét követtségi ablakokra.

Mind a Radikális Párt, mind a Magyar Október Párt a felolvasott petíciót át akarta adni a nagykövetségnek, s bár állították, hogy nincs az épületben, valamelyik alkalmazott átvette az írást, és azt a Csapig szóló, egyszerű odautazásra jogosító vonatjegyet, melyet Krassó György nyújtott át, szimbólikusan jelezve kívánságukat.

Végül a tömeg egymás kezét fogva elmondta a Szózatot, majd elénekelte a Himnuszt. A megeredő esőben, a pislákoló gyertyákkal lassan hazafelé indultak az emberek.

Gyórfy László

Miről mesél egy lengyel bomba?

(Varsói tudósítónk írása az 5. oldalon)

Gregor József, az ember és a művész

(Interjú a 8. oldalon)

A nagy forradalom kis pillanata: 1917. októberében Petrográdban

A Pravda a
budapesti tüntetésről

„Provokatív kirohanás” címmel objektív hangvételű cikkben számolt be hétfői számában a Pravda a budapesti szovjet nagykövetség előtt lezajlott tüntetésről, amelynek résztvevői – a Magyar Radikális Párt és a Magyar Október Pártja tagjai – a szovjet csapatok kivonulását követelték.

A megmozdulás résztvevőinek nyilván tudniuk kellett, hogy a szovjet csapatok a Varsói Szerződéssel összhangban tartózkodnak Magyarországon területén. Mint ahogy azt is, hogy a szovjet kormány döntése értelmében – a VSZ-szövetségesek egyetértésével – Magyarországról 22 szovjet katonai egységet vonnak ki, aminek eredményeként 10 ezerrel csökken a szovjet egységek létszáma – hangoztatja a lap. Részletesen idézi a magyar külügyminisztérium nyilatkozatát, amely a kormány nevében elhatárolta magát az akciótól, egyben pedig határozottan kijelenti: az effajta megmozdulások ellentétben állnak Magyarországon nemzeti érdekeivel.

Elhatárolják magukat

A Transznacionális Radikális Párt ezúton kijelenti, hogy teljes mértékben elhatárolja magát a Magyar Október Párt és az úgynevezett Magyar Radikális Párt által szervezett tüntetéstől, melyet az 1956-os katonai beavatkozás 33. évfordulója alkalmából bonyolítottak le a szovjet követtség előtt.

Nem lehet azonban elégszer üdvözölni a magyar kormány és a rendfenntartó erők toleráns és demokratikus magatartását, ez az igazi jele – és nem a tüntetések – a demokratikus szellemnek, a demokratikus erőfeszítéseknél.

A Radikális Párt ez alkalomból megerősíti azon meggyőződését, hogy Magyarország és Európa jövője nem az elmúlt időszak ellen irányuló, hiábavaló szabályokkal, intézkedésekkel, hanem új, kreatív politikai javaslatokkal épül, hogy a demokrácia, a tolerancia és a szövetség jegyében minden európai állampolgár számára létrejön a békés egymás mellett élés lehetősége.

Ezen okok miatt is egyre inkább szükségessé és sürgőssé válik számunkra és a határozottan igyekezzet, hogy Magyarország a lehető legrövidebb időn belül csatlakozzon az Európai Közösséghez.

Jugoszláviai levelezőnkől

Különös békeszerződés

Különös békeszerződés elkészültéről tudósít Belgrádból a szarajevói Oslobodjenje (Felszabadulás) című napilap. Arról közöl rövid tájékoztatást, hogy Belgrádban mintegy negyven helybéli, zágrábi és ljubljani értelmiségi, vagyis szerbiai, szlovéniai és horvátországi polgárok aláírták egy nyilatkozatot. Ebben megfogadják, hogy soha, semmilyen körülmények között nem segítik elő a tagköztársaságok népei közötti viszályt, sőt, akadályozni fogják a testvérháború esetleges kibontakozását. Fogadalmukban odáig mennek, hogy még arra is kötelezettséget vállalnak, hogy fognak még olyan viccet sem mesélni, amelynek a hangulata a népek közötti egyetértést bomlasztaná.

Nagy szükség van manapság Jugoszláviában az olyan hangulatra, amelynek az élesztgetésére ez a negyven entellektüel vállalkozott. Kérdés persze, hogy mennyire hatásos a módszer. Az azonban nem kérdéses, hogy a hivatalos szervek teljességgel alkalmatlanok egy esetleges köztársaságok közötti viszály csillapítására, sőt, mint tapasztalható, éppen a hivatalos állami és pártiszterek szítják e viszályt. Talvaly az egész országot elárasztotta a Szerbiából mozgatott tüntetők hada, akik azóta is fenyegetik Horvátországot és Szlovéniát ottani megjelenésükkel. A tüntetéseken nem egyszer elhangzott a „fegyvert” követelés, élőszóban és transzparenzen egyaránt. Még ennél is riasztóbb volt, hogy hallott követeltek az akkori szövetségi pártelnökre, Stipe Suvarra, de más olyan személyekre is, akikről a közvélemény is úgy tudta, hogy nem tapsol a

ma érvényre jutó szerbiai politikai irányvonalnak.

Az idén ősszel is olvashattak már a politikai mozgásokat figyelemmel kísézők halált követelő jelszavakat. Legutóbb például a magyar történelmi múlttal is rendelkező bácskai Bács város házainak falán, ezúttal azonban nem kis meglepetésre a korábban annyiszor elmarasztalt Suvar helyett a szerb vezért, Slobodan Milosevicra.

A fentiek ismeretében nem feltűnő, hogy szerbiai, horvátországi és szlovéniai művelt emberek szükségét látják valamiféle békeszerződés megkötésének. A hír olvastán azonban elég sokakban támadhat hiányérzet. Elsősorban amiatt, hogy viszonylag kevesen írták alá ezt a bizonyos szerződést, s aki írta, csak a saját nevében tehet. Csak ennyien kívánják a jugoszlávia népei közötti békeséget? Hiányérzet amiatt is támadhat, hogy hol van a többi köztársaság: Macedonia, Bosznia és Hercegovina, valamint Crna Gora? De hol van a két, a szerbiai köztársaság részét képező nemzetiségi autonóm tartomány? Hol vannak a nemzeti kisebbségek, akiknek a sorsára három teljes évtized folyamán oly büszke volt az ország. Ma már kevésbé az? A nemzetiségek sorsa elenyésző kérdés az ország létéért folyó küzdelemben? Slobodan Milosevic mondta hajdan: Szerbia vagy ilyen lesz, vagy nem lesz. Az ilyen alatt az ő elképzelését érte. A nemzetiségek erre azt mondhatják, hogy Jugoszlávia nélkülük nem lesz.

Rosenthal Károly

Útlevel- és utazási törvény az NDK-ban

„Az NDK állampolgárainak külföldi utazásairól szóló törvény” tervezetéhez a lakosság november 30-ig fűzhet javaslatokat, észrevételeket. A társadalmi vita után a kormány december elején nyújtja be a Népi Kamarához a törvénytervezetet, amely várhatóan még az idén hatályba lép. A tervezet alapelveként rögzíti, hogy az NDK polgárainak joguk van külföldre utazni és

bármikor visszatérni az NDK-ba, s joguk van útlevelet kiváltani. A hatóság csak kivételes esetben tagadhatja meg valakitől a külföldi utazás lehetőségét. A magánjellegű utazásra benyújtott kérelmet a hatóságnak 30 napon belül kell elbírálnia, sürgős esetekben 3 napon belül döntést kell hoznia. A kívándorlási kérelmek ügyintézési ideje három, legfeljebb azonban hat hónap.

A VILÁG HÍREI

– **Ro Te Vu**, a Koreai Köztársaság elnöke november 22–24. között tesz hivatalos látogatást Magyarországon. Személyében először látogat dél-koreai elnök egy szocialista országba.

– Az NSZEP KB 21 tagú Politikai Bizottságának egységes lemondását szorgalmazta az NDK kulturális minisztere vasárnap Lipcsében mondott beszédében. Hoffman szerint mielőbb szükség van az új kormány megalakítására is. Hoffmann tagja az NSZEP KB-nak, amely szerdán ül össze, hogy újabb személyi változásokról is döntsön: a PB öt tagja kérte fölmentését.

– **Németh Miklósnak**, a Minisztertanács elnökének meghívására ma hazánkba érkezik Felipe González, Spanyolország miniszterelnöke.

– A PFSZ Végrehajtó Bizottsága felkérte az Egyesült Államokat, hogy egyértelműen mondja meg, milyen álláspontot képvisel a PFSZ-szel kapcsolatban.

– A csehszlovák határokon át két nap alatt 18 362 NDK állampolgár érkezett az NSZK-ba, s továbbra is óránként mintegy kétszázán lépik át a bajorországi határt.

– A görögországi választásokon a szavazatok 96 százalékának össze-

A tanácsadó Kelet-Európáról

Az amerikai kormány szeretné, ha Kelet-Európa olyan ütemben haladna a további politikai és gazdasági pluralizmus felé, amellyel nem ad okot a folyamat elnyomására s nem veti vissza a fejlődést egy évtizeddel. Erről beszélt vasárnapi tévényilatkozatában Brent Scowcroft, a Fehér Ház nemzetbiztonsági tanácsadója. „Dinamikus, pozitív” vezetőnek nevezte Mihail Gorbacsovot s hangsúlyozta, hogy – amint Kelet-Európa – a szovjet magatartás is gyorsan változik. Emlékeztetett Geraszimov kijelentésére, hogy „talán Magyarország elhagyhatja a Varsói Szerződést”. „Ilyesmit korábban nem lehetett mondani a Szovjetunióban – tehát az ő magatartásuk is változik. Ezért úgy hiszem, nem lehet kijelölni, hogy egy bizonyos pontig el lehet menni, tovább viszont már nem. Gyorsan változó helyzettel állunk szemben” – mondotta Scowcroft.

A tanácsadó szerint nem felelnek meg a valóságnak a hírek, hogy a Szovjetunió jelezte volna Washingtonnak: kénytelen lesz erőteljesen fellépni a balti országok törekvései és a bá-

nyászsztájkok kérdésében. A Szovjetunióknak tudnia kell, hogy az amerikai kormány és nép jelenlegi magatartása a glasznosztynak, a peresztrojknak köszönhető, s amennyiben azok eltűnnének, ugyanúgy eltűnne az amerikai rokonszenv is. A decemberi csúcstalálkozón kötött napirend nélküli eszmecserere készülnek. Elképzelhető, hogy a szovjet fél megfogalmazott javaslatokkal jön majd, így a fegyvezetkorlátozás területén – de aligha olyanokkal, mint Reykjavikban.

„A két Németország viszonya a legkényesebb kérdés Kelet-Európában. Könnyen történhet valami váratlan, ami a sok NDK-menekült ellenére mindmáig viszonylag rendezett folyamatot káoszba, vagy robbanáshoz viszi” – fogalmazott Scowcroft. A kérdés nagyon bonyolult, hangoztatta, hiszen az NDK, ellentétben Lengyelországgal vagy Magyarországgal, nem nemzeti állam, a másik Németországtól csak politikai és gazdasági rendszere különbözteti meg.

Megalakult a szlovén ifjúsági párt

Az Adria-parti Portorozban vasárnap este befejeződött a szlovén szocialista ifjúsági szövetség 13. kongresszusa, amely határozatában kimondta, hogy a szövetség új, független szlovén ifjúsági politikai párttá alakul át. Heves vita után a párt elnevezésének rövidítése változatlanul ZSMS (Szlovén Szocialista Ifjúsági Szövetség) maradt.

Az új szlovén párt megalakulása egyben a jugoszláv szocialista ifjúsági szövetség egysége megbontásának

A döntésről írásban kell tájékoztatni a kérelmezőket, elutasító határozathoz pedig indoklást kell csatolni a hatóságnak.

A kérelmező ez esetben panasszal élhet a határozat ellen. Egy-egy személy évente legfeljebb 30 napot tölthetne külföldön. Nem vonatkozik ez a korlátozás nyugdíjasokra és rokkantakra. A magánjellegű utazás engedélyezése még nem jelent alapot ahhoz, hogy bárki is igényt tartson valutára.

kezdését jelenti. Az elfogadott szervezeti szabályzat szerint a pártnak tagja lehet minden olyan 15 évesnél idősebb fiatal, aki elfogadja a programját és tagdíjat fizet. Soraiból bárki kizárható, vagy önkéntesen is kiléphet. A ZSMS programja egyebek között leszögezi, hogy a jugoszláv föderáció tagköztársaságainak jogai és funkciói elidegeníthetetlenek. A jogok közé tartozik az önrendelkezési jog. A tagköztársaság képviselőháza határozatával visszavonhatja a föderációtól egyes állami funkciók (például a honvédelem, a külpolitika, a külkereskedelem, a belbiztonság) gyakorlásának a jogát.

A kongresszuson okmányba foglalták azt a követelést, hogy Szlovéniát nyilvánítsák demilitarizált övezetté, továbbá, hogy egyetemeken és a főiskolákon szüntessék meg az általános honvédelmi és a társadalmi önvédelmi csoportok működését. (Azok a magyar munkásörsghez hasonló szervezetek – a szerk.) Határozatba iktatták azt a javaslatot, hogy a Szlovén Szocialista Köztársaság (jelenlegi) elnevezést változtassák Szlovén Köztársaságra. Külön dokumentum sürgeti a második világháború utáni szlovéniai kulákperek kárvallojtainak teljes rehabilitálását. Egy másik állásfoglalás szorgalmazza, hogy Jugoszlávia azonnal állítsa helyre diplomáciai kapcsolatait Izraellel és lépjen diplomáciai viszonyra Dél-Koreával. Határozat követeli az emberi jogok, a szólás-, a vallás- és a gondolkodás szabadságának teljes biztosítását, a halálbüntetés eltörlését, a kis-korúak politikai bűncselekmények miatti bebörtönzésének megszüntetését, a katonai szolgálati idő beszámítását a munkaviszonyban eltöltött évekre.

A Times – az elnökválasztásról

Az angol lap budapesti tudósítója, Ernest Beck „Az ellenzék választási kesztyűt dob Pozsgaynak” címmel tudósít a Magyar Demokrata Fórum kongresszusáról. Szerinte Magyarország 40 év óta első elnökválasztási kampánya új dimenziót öltött azzal, hogy az MDF saját elnökjelöltet állított Pozsgay Imre ellenében. A döntés holtpontra juttathatja az elnökválasztást, amennyiben egyik jelölt sem szerzi meg a kétharmados többséget az első fordulón, kikényszerítve egy második, sőt harmadik fordulót, amely megfigyelők szerint ingatag és veszélyes helyzetet teremthet Magyarországon „pelyhedző” demokráciája számára. Ez (a döntés) arra is irányul, hogy kizárja egy közös ellenzéki jelölt lehetőségét, különösképpen a Budapest-centrikus SZDSZ-szel, akit Csurka István „tűlfűtött radikálisok csoportjára” nevezett. Szerinte a magyar demokrácia túl fiatal és gyenge ahhoz, hogy kihívás érje egy ilyen csoport részéről, utalva a kerekasztal megállapodások elutasítására és az elnökválasztás elleni aláírásgyűjtésre.

Habár Für Lajos nem edzett politikus, fontos bizonyítványa az MDF számára, hogy harcolt a szovjet invázió ellen 1956-ban, később bebörtönözték és eltiltották a tanítástól. Nemzeti kisebbségekről szóló írásait a hetvenes években betiltották a néhai Kádár János parancsára.

Az MDF vezetők azzal próbálták enyhíteni a Pozsgay és Für Lajos közötti konfliktusról szóló szóbeszédet, hogy a választás „nem jó és rossz, hanem jó és jobb között” van. Közben Pozsgay népszerűsége halványodni látszik, mivel sok magyar beszennyezettnek tartja a kommunista pártnak végzett sokéves szolgálata miatt, jelenlegi reformer szerepe ellenére. Für Lajos programbeszédében Magyarország „európai és keresztény értékekhez” való visszatéréséről beszélt: ez a jelszó vonzani fogja a szavazókat, akik el akarják felejtetni a 40 éves ateista kommunista uralmat. Szerinte Magyarország készül visszakövetelni vallásos hagyományban gyökeredző „történelmi sorsát”.

-vp-

Verespecsenye...

Napilap vagyunk. Szeretnénk naprakészen informálódni az MSZDP XXXVI. Kongresszusának utórezgéseiről. Mi sem természetesebb, felhívjuk a szociáldemokraták országos központját (Könyves Kálmán krt. 76. Tel.: 1143-372), ahol legnagyobb meglepetésünkre Kovács Kikova László – a látványosan kiszakadt kis független csoport egyik illusztris képviselője veszi fel a telefon. Felocsúdva a meglepetésből tapintatosan érdeklődünk, hogy vajon hol találjuk meg az új, a kongresszus által választott vezetőséget. A válasz rövid és kategórikus: honnan tudjuk mi azt, ez már a mi irodánk (mármint a 33 fővel magát függetlennek kikiáltott baloldali csoporté).

Mit mondjunk? Mint a tv-ből megtudhattuk, merészen magukkal vittek több mint négy milliárd forintot, ezek szerint elfoglalták az országos központot. Még szerencse, hogy a szociáldemokrata eszmerendszert meghagyták a több ezer tagot képviselő többszáz résztvevős kongresszusnak. Mert azt bizony maguk mögött hagyták! Ha eddig kétségünk lett volna efelől, ez a bolsevista mentalitás eloszlatná. Reméljük, nemcsak bennünk!

A FIDESZ norvég díja

A FIDESZ és Doinea Cornea román emberi jogi harcos kapta idén megosztva a norvég Thorolf Rafto Alapítvány díját. A norvég társadalomtudós emlékére létesített alapítvány díját Molnár Péter, a magyar ifjúsági szervezet választmányának tagja, illetve Adriana Comber, Cornea asszony külföldön élő lánya vette át szombaton a norvégiai Bergenben. A norvég kereskedelmi főiskola aulájában tartott ünnepi gyűlésen Molnár Péter elmondta, hogy a FIDESZ megalakulása óta az emberi szabadságjogok és a demokrácia teljes körű biztosításáért küzd, s fő célja, hogy a demokráciát előmozdító folyamat zavargásoktól mentesen menjen végbe.

Szigetsirató (?)

Irigylem a svájciakat. Állítólag lesz egy újabb szigetük. Hogy eddig mennyi volt, azt nem tudom, de én negyedszázada – mióta az első Verne-regényt elolvastam – áhítozom arra, hogy saját szigetem legyen. Eddig nem sikerült szereznem és az idő múlásával egyre kevesebb az esélyem, hogy mint, akár a legkisebb sziget uralkodója is pompázhassak.

Marad tehát az irigység. Mert a svájciaknak lesz! Mint az Óbudai-sziget fűrészsírással álmodó fái sutogják, a fészkek nélkül maradó madarak éneklnek, no és a szóbeszéd tartja, a budapesti III. kerületi tanács eladta valamiféle svájci tőkés érdekcsoportnak a szigetet. Csak azt nem tudom, kiét adták el. A tanácsét, Budapest városát, netán az országét? Mert ha

az utóbbi igaz, akkor mégis volt szigetem. Egy tízmilliomod rész. Ezt milyen jogon adták el? A sziget felén egy csődbe jutott cég, a hajógyár uralkodott, de a másik, árnyas ósparkkal, fákkal, bokrokkal díszített részén sétálhattam – volna – a jövőben is. Szíva azt az ózondús levegőt, amiből egyre kevesebb van Budapesten. Most, mint hírlík, ezt eladták.

Remélem, a hír nem igaz, csak kedélyeket borzoló pletyka. Ám ha mégis, akkor kérdéseim vannak. Kinek a tulajdonát, kinek a megkérdezésével és főleg miért titokban adták el? Egy ilyen jelentős terület sorsáról dönteni vajon ki illetékes?

- Tamási

Az elnök csak felelt... Zsákbanfutás helyett

... de nem válaszolt. Történt ugyanis a pluralista, demokratikus szocialista, többpártos Szolnokon, hogy a pártok (az MSZP-t kivéve) a népfronttal és a DEMISZ-szel összefogva lemondásra szólították fel a város tanácselnökét. Indokul a helyi kiskirályok lakáspanamáit hozták föl, melyekben Bálint Ferenc úrnak – vélték – szerepet kellett játszania (játszott is).

Egykori nagyemberék (volt MSZMP első titkár, titkárok és még sokan mások) fénysebességgel jutottak hozzá tanácsi bérlakásokhoz. Olyanokhoz, amelyeket előbb a város ingatlankezelő vállalata igény szerint többször felújított persze. Olyanokhoz, amelyek közül egybe-egybe két lakótelepi lakás szőrvetűl-bőrvetűl belefért! Olyanokhoz, amelyeknek áráról keserű szájjal beszélnek azok, akiknek nem adott ilyen lehetőséget a törvény. (Az egykori megyei párttitkár városközponti családi házat vett. A közel 100 négyzetméterért, udvarért 1 200 000 Ft-ot kell fizetnie. Részletre. A ház mai értékét 3,5-4 millió forintra becsülik).

Nos, az ellenzék ilyen ügyekben való közreműködést vetett az elnök szemére. Bálint ekkor a testületre hivatkozott: a törvény szabta meg a tennivalókat, s nem egyedül döntött. Ezt levélben közölte néhány nappal ezelőtt a lemondást követelőkkkel. Bálint elnök úr több oldalon keresztül sorolta a város fejlődésének (névhez kötődő?) állomásait, az útépitéstől a tanterem falainak fölhúzásáig. A hosszú-hosszú elnöki levelet olvasván föl sem tett kérdésekre kapunk választ. Egy föltett kérdésre azonban nem: megy vagy marad az elnök?

Sokan mondják: szóvá tehet akármilyen közéleti visszasságot az ellenzék, a vezetők széke meg nem inog.

Ilyen pluralista, ilyen demokratikus, ilyen többpártos ma Szolnok.

Hortobágyi Zoltán

Kisgazdapárt: nincs elnökjelölt

A kisgazdapárt senkit sem jelöl köztársasági elnöknek, megvárja az ezzel kapcsolatos népszavazást, amellyel kapcsolatban a Szabad Demokraták Szövetségének álláspontját támogatja. Ezt Prepeliczay István, az FKGP főtitkára közölte az MTI-vel. Hozzátette: a hétvégi tarpai nagygyűlésen ugyan felvetődött, hogy Vörös Vincét szeretnék köztársaságielnökjelöltnek megválasztani, de ez csak helyi kezdeményezés volt, amelyet egyébként meg sem szavazták.

Hangsúlyozta: elnökjelölésre csak a párt politikai bizottsága jogosult, s a kisgazdák azt szeretnék, hogy ha mégis lesz elnökválasztás, akkor az ellenzék közös jelöltet állítson. Ezt a törekvést azonban a Magyar Demokrata Fórum megzavarta, mert – mint ismeretes – már önálló jelöltet állított.

Világszerte nagy érdeklődés övezi Magyarország civilizálódási folyamatát, s azt az erőfeszítést, amelyet ez a nehéz helyzetbe juttatott nép tesz felemelkedéséért. Ebben a szellemben nyilatkozott a közelmúltban a Le Figaro című lapnak Pozsgay Imre, az MSZP köztársaságielnök-jelöltje is.

Mint azt az MTI jelentéséből tudjuk, a szovjet televízió egyik műsorában Alekszandr Bovin, ismert újságíró bírálta a magyar politikust. Bár bizonyára jó néhányan értesültek erről, nem árt felidézni, hogy miért teszi. Bovin szerint indokolatlan a kommunizmus csődjéről, zsákutcáról beszélni. Ez az igazságos társadalom eszméje, olyan társadalomé, amelyben mindenki jól érzi magát. Az eszme nem halt meg, csupán megvalósításának első kísérlete vallott kudarcot, s a kasszárnyaszocializmushoz vezetett. Most még egy kísérletet teszünk – mondta Bovin.

Nos, ez az, ami fenyegeti a (vértelen) magyar gazdasági és társadalmi forradalmat is. Hazánk, ha egyelőre csak kis lépésekkel is, de végre elindult azon az úton, amely kivezetheti abból a zsákutcából, amelybe az „igazságos társadalom” eszméje jutatta. Egyetértünk Pozsgay Imrével: a kommunizmus valóban nem biztosítja többé a fejlődést. S azok, akik látszólag megpróbálkoznak az eszme reformjával – lásd a hál'istennek letűnt korszak még ma is a fazék körül ténfergő haszonélvezőit –, továbbra is hisznek benne – talán éppen saját hatalmuk megőrzése érdekében. A történelem fényesen bizonyította a kommunista ideológia életképtelenségét, tehát bármiféle újabb kísérletezés csak felesleges idővesztés lenne. Előre kell tekintenünk, s nem teret engedni ismét egy utópiának.

Ez most a magyar nép nagy feladata és felelőssége. Hiszen a zsáknak, minden ellenkező híreszteléssel szemben, csupán egy szája van.

A másik irányban nincs kijárat – most már tudjuk.

(palotai)

A Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt Politikai Bizottságának

Budapest
Arany János u. 10.

Az 1989. október 31-én megtartott nagybudapesti választmányi ülésen *Prepeliczay István* főtitkár úr, a vele együtt ott megjelent több politikai bizottsági tag előtt felolvasta a Politikai Bizottság döntését, miszerint a nagybudapesti vezetőség működését felfüggeszti, továbbá kizárja a pártból *Lányi Zsoltot*, a nagybudapesti választmány ügyvezető alelnökét, *Faludi Sándort*, a Nógrád megyei választmány megválasztott ügyvezető titkárát (a megyei szervezet első számú megválasztott vezetőjét), *dr. Pálos Györgyöt*, pártunk külügyi feladatokat megbízott titkárát és *dr. Ravasz Károlyt*, a nagybudapesti vezetőség tagját, a testület sajtópropaganda titkárát, továbbá felfüggesztette *Hardi Péter*, az érdi országos nagyválasztmány által megválasztott főtitkárhelyettes működését. Azt is közölte, hogy az előterjesztés szerint *dr. Boross Imre* pártfőügyészt is figyelmeztetésben kívánták részesíteni, de ezt a Politikai Bizottság elutasította.

Amint a Politikai Bizottság előtt is ismeretes, mindezekre az intézkedésekre és döntésekre azért került sor, mert az érintett szerv és személyek élve a senki és semmi által kétségsébe nem vonható jogokkal, kritizálták *dr. Balogh György* országos ügyvezető alelnököt, bizalmatlansági indítvánnyal éltek ellene, továbbá szóvá tették a

Levél az FKGP-hez

Politikai Bizottság számos tagjának alkalmatlanságát, felkészületlenségét és elvtelen összefonódását azzal a *dr. Balogh Györggyel*, aki az érdi nagyválasztmányon több ízben súlyosan megsértette pártunk alkotmányát.

A Politikai Bizottság mindezeket a jelzéseket személyeskedő támadásoknak fogta fel, és a politikai eszközöket, lehetőségeket figyelmen kívül hagyva, a kizárásokhoz és a felfüggesztésekhez folyamodott. Tette ezt annak ellenére, hogy *Lányi Zsolt*, *Faludi Sándor* minden megnyilvánulása, tette az érintett és illetékes budapesti, illetve Nógrád megyei választmány hozzájárulása, döntése, illetve felhatalmazása alapján történt. Ez a tény éppen ezért kizárja a Politikai Bizottság azon jogát, hogy őket felfüggeszse, majd kizárja a pártból. Politikai szemléletünkben ezek az intézkedések a legsötétebb sztálini idők gyakorlatát idézik fel. Ezért, mint párttag és mint az érdi nagyválasztmányon megválasztott Országos Fegyelmi Tanács elnöke, tiltakozom.

A Politikai Bizottság intézkedései azonban nemcsak elvi alapokon *cáfolhatók*, hanem még a jelen helyzetben vezérvonalon szolgáló pártalkotmányunk tételes előírásainak a semmibe vételét is jelentik.

A pártalkotmány ugyanis a Politikai Bizottságot fegyelmi jogkörrel nem ruhazza

fell. Ebből következően arra sincs joga, hogy az illetékes fegyelmi bizottságok feje fölött átnyúlva, fegyelmi határozatokat hozzon. *Lányi Zsolt* és *dr. Ravasz Károly* ügyében kizárólag a nagybudapesti központ fegyelmi bizottsága jogosult eljárni, *Faludi Sándort* pedig megyei választott tisztségéről kizárólag a Nógrád megyei választmány függesztheti fel, válthatja le, illetve esetleges fegyelmi vétségét a megyei szinten szervezett fegyelmi bizottság állapíthatja meg. *Hardi Péter*et ugyancsak *illetéktelenül* és jogtalanul függesztették fel, mivel őt tisztségébe a nagyválasztmány választotta, s csak annak szuverén joga, hogy vele szemben eljárjon.

A Politikai Bizottság csak azon párttagok ellen kezdeményezhet fegyelmi eljárást, akit az országos központban megbízott valamely feladat elvégzésével, s azt az érintett – megadva részére is a védekezés alapvető emberi jogát! – *bizonyítottan* szándékosan úgy végezte, hogy azzal a pártnak kárt okozott, illetve megsértette annak *alapeszméit*.

Azt már csak befejezésül teszem szóvá, hogy a *Prepeliczay István* által – a testület részéről is vallott – azon *sajátos* politikai filozófiából, miszerint a politika megelőzi a jogot, *törvénytelenül* következnek a vádak *kitalálása*, az alapvető emberi jogok meg-

sértése, a kisebbségi vélemény semmibe vétele.

Ebből a „szellemiségből” törvénytelenül következtek a legerősebb, minden embert megillető jogok durva megsértésével hozott döntések. Az érintett személyeket *tudtuk, meghallgatásuk és jelenlétük nélkül* zárták ki. A vádak velük sem előre, sem azóta nem közölték, így védekezni még spontán módon sem tudtak.

Prepeliczay úr egyik írásából idézek: „a politikában a tehetség kevés, ahhoz tisztesség is kell...” – Én neki már nem hiszek, bármely arcát is mutatja. Régi igazság: a tettek beszélnek. Mivel e tettek a politikai filozófiával és tisztességgel, de pártunk alkotmányával sem egyeznek, ezért, mint az Országos Fegyelmi Tanács elnöke, tiltakozom és követelem, hogy az érintett és felsorolt döntéseiket vonják vissza.

Miután erre reményt nem látok, az a véleményem, hogy a Politikai Bizottság magatartása a párt érdekeit alapvetően sérti, ezért a pártunk politikai jövője érdekében mindent megteszek, hogy a sürgősen összehívandó nagyválasztmány a testületet visszahívja.

E levelemet nyilvánosságra hozom, mert belső fórumaikon – közel fél éves tapasztalatok szerint – nincs remény a problémák tisztázására.

Budapest, 1989. november 3.

Dr. Simó Zoltán
az Országos Fegyelmi Tanács elnöke

Magyarország: „csúcsmodell”!

Danis Györggyel, az SZDSZ vidékszervezőjével a szervezet II. közgyűlésén találkoztam és készítettem vele riportot lapom az ASAHI SHINBUN számára – kezdjük a beszélgetést *Nebuo Watari* úrral, aki Japánból érkezett és a hazai politikai struktúra átalakulását tanulmányozza Magyarországon.

– *Volte, s ha igen milyen jellegű kapcsolata az SZDSZ-szel?*

– Nem, nem volt. Minket, a lapomat és engem is, maga az átalakulás egésze tett kíváncsivá. Világos képet szeretnénk kapni, s erről tájékoztatni olvasóinkat. Megérkezésemkor kezdődött épp az SZDSZ II. közgyűlése, így az ő munkájukat, elképzeléseiket, jövőképeket ismerhettem meg először. Miután engem nem csupán a budapesti praxis érdekelt, ezért fordultam *Danis* úrhoz, akitől megtudhattam a szervezet ilyen irányú tevékenységének lényegét. Miután ezt a vidéki gyakorlatban való tapasztalatszerzés lehetősége is követte, kaptam az alkalmon, s elkísértem őket vidéki akciókörútjukra. A lelkesedés és a légkör nagyon magával ragadó volt. Mint újságíró, célom és kötelességem is, a dolgok minél objektívebb megítélése, a tények el fogulatlan regisztrálása, a tokiói olvasótáborunk reális tájékoztatása, mégis azt kell mondanom,

hogy az SZDSZ köntörfalazás nélkül vállalt gyakorlata, amelyben magának érzi a polgári demokrácia eszmekörét, s annak képviselését, igen tiszteletre méltó, és vonzó. Többször elhangzott, így a mai körúton is, az SZDSZ koalíciókészsége, valamennyi demokratikus erővel. Jövőbeni politikai sikereik zálogának érzem, hogy politikai programjuk egységes, „s így az egész nemzethez szól.”

Számomra igen érdekes és tanulságos volt, hogy a mai rendezvényeken – három helyen is jártam –, nemcsak az SZDSZ tagok és szimpatizánsok vehettek részt, hanem minden érdeklődő, igen tanulságos továbbá – mint újságíróknak –, hogy az emberek milyen kérdéseket tesznek fel, s a kapott válaszokra miképpen reagálnak. Politikai, gazdasági és főként szociális kérdésekre kerestek választ az érdeklődők.

– *Lát-e, és ha igen, milyen – különbözőségeket az otthoni, a japán, és az itteni tapasztalt közéleti momentumok, gyakorlat között?*

– Nem, túl nagy különbözőséget nem tapasztaltam. Legalább is eddig nem. Bár tudom, hogy még nem rendelkezem reális keresztmetszettel, az információk gyűjtésében senki sem korlátoz, sőt. Nem kísérnek sem párt részéről, sem államilag, nem kell „örökös társaságtól” tartanom. Újságíróként is teljes szabadságot élvezek, amit nagyon jónak tartok.

– *Mint újságíróknak mi a véleménye a magyar-japán kapcsolatokról?*

– A két ország igen nagy földrajzi távolságra van egymástól, ennek ellenére Japán igen nagy érdeklődéssel

szemléli a magyarországi változásokat. A reformtörekvések megvalósulásának „csúcsmodelljét” látják realizálódni, a szocialista országok közül Magyarországot a legmarkánsabban. Ez azért is kuriózum számunkra, mert Japánban is vannak szocialista szomszédai, úgy mint Kína, Észak-Korea és a Szovjetunió.

– *Mi a véleménye a Szuzuki kérdésről?*

– Sajnos gazdasági kapcsolataim nincsenek, nem is vagyok e kérdésben kompetens nyilatkozni, de mint magánember kívánom Önöknek, hogy sikerüljön. Japánban érdeke, hogy minél több ilyen kapcsolatot realizáljon.

Bayer Béla

Az utolsó kenet előtt a somogyi DEMISZ

A vagyon még összeköt

A Somogy megyei KISZ utolsó küldöttgyűlésén még azért veszekedtek a spontán demokraták az ifjú apparátcsikkokkal, hogy az MSZMP-t ne említék a jogutód DEMISZ programnyilatkozatában. Azóta eltelt öt hónap, volt, aki teljesen kijózanodott, volt, aki továbbképzelte nézeteit. Közben a megyei DEMISZ-t alkotó 11 tagszervezetből egy felszámolta magát, egy pedig a múlt héten megtartott utolsó küldöttgyűlésen bejelentette elszakadását. Az együtt maradó kilenc tagszervezet is lazította kapcsolatát – már hetekkel ezelőtt megszüntették az elnök és az elnökhelyettes fizetett státuszát, most pedig felmondtak a gazdasági csoport dolgozóinak is. Először hosszan tanakodtak, hogy tudnak-e gazdálkodni gazdaságisok nélkül, végül is az elrettentő költségek miatt lemondtak a csoport további fenntartásáról. (Kezdő szervezeteknek okulásul: egy kétszemélyes gazdasági iroda egy évben 7–800 ezer forintba kerül, ha minden költséget összeadunk.)

A fizetett státuszok felszámolásával lényegében megszűnt a DEMISZ Somogyban, a hivatalosan létező kilenc tagszervezetet már csak a választásokon való együttes részvétel szándéka, no és a közös bankszámla köti össze. Az eddigi tisztségviselők – *Kovács Lajos* elnök és *Simon Gábor* alelnök – elsőként kezdtek hozzá az elmúlt hónapokban a vagyon társadalmasításához, először jelentették ki, hogy a hajdani KISZ-vagyon a megye egész ifjúságát illeti. Ok most elbűcsűztak, *Kovács Lajos* a Somogyország c. lap ügyvezető igazgatója, *Simon Gábor* pedig a családsegítő központ munkatársa lesz. Ha távozásuk nem fékezi le a vagyon társadalmasítását, még az is elképzelhető, hogy egyik-másik tagszervezet valódi ifjúsági közösséggé alakul. Nagy a veszélye azonban annak, hogy az örökös vagyon megszerzése, megtartása minden másnál fontosabbá válik. Erre utal a küldöttgyűlés sztárvendégének, *Kracsun Csaba* országos alelnöknek a hozzászólása is, aki biztosította tagtársait, hogy a meglévő vagyon lassú felélésével még néhány évig biztosítani tudják a mai támogatás negyedrésztét – körülbelül 200 millió forintot évente.

Reméljük, ez már nemcsak rajtuk múlik.

Gy. Á.

„Kezdetben teremté az Isten a hadsereget és a laktanyát. És monda Isten: Legyen világosság, és kilövette egy rakétát. És teremté Isten a tankot és katonát. És ada neki rohamsisakot és karabélyt, és látá Isten, hogy jó. És teremté Isten a gyakorlóteret és a löveget, és megáldá azokat, mondván: szaporodjatok és sokasodjatok. És teremté Isten a tócsát, és nevezé azt különösebb stratégiai jelentőséget nélkülöző, szabálytalan partvonalú vízgyűjtő medencének. És látá, hogy jó. Midőn pedig elvégezte Isten hetednapon az ő munkáját, a melyet alkotta vala, fogta magát és eltávozást engedélyezett magának”.

Imígyen látja a hadsereg genezisést a Szabadság és Béke (Wolnosc i Pokój) nevű lengyel ifjúsági mozgalom humoristája.

A harcos hagyományoknak igen csak bővében levő országban mind több az olyan fiatal, akinek esze ágában sincs fegyvert fogni a kezébe. Undorodnak az egyenruhától, s mindentől, ami a katonásdival kapcsolatos. Azt tartják, hogy a hadsereg maga a Rossz. A mozgalom ötlete egy pacifista csoport által 1985 márciusában a Varsó melletti Podkowa Lesna templomában tartott éhségsztrájkja alatt született. Az akció résztvevői egy igen tehetséges fiatal fizikus, Marek Adamkiewicz szabadon bocsátását követelték. Adamkiewiczet a katonai törvényszék két és fél év börtönre ítélte a katonai eskü letételének világnézeti okokból történt megtagadása miatt.

„Esküszöm, hogy minden erőmmel a Hazát fogom szolgálni, megvédem a dolgozó népek az Alkotmányban lefektetett jogait, rendületlenül őrzöm a néphatalmat, és hűséges leszek a Lengyel Népköztársaság kormányához. Esküszöm, hogy állhatatosan védeni

Varsói
tudósítónktól

Volt
egyszer egy
bomba...

fogom a Lengyel Népköztársaság szabadságát, függetlenségét és határait az imperializmus törekvéseivel szemben, rendületlenül őrizve a békét a testvéri Szovjet Hadsereggel és a többi szövetséges hadsereggel karöltve...”

Természetesen nem a fiatal fizikus volt az első, aki megtagadta a katonai szolgálatot Lengyelországban. A Jehova Tanúi vallási közösség tagjai régóta következetesen nem hajlandók fegyvert fogni, az ötödik parancsolatra és a Hegybeszédre hivatkozva.

A Lesna Podkowában született ötletből hamarosan mozgalom lett Szabadság és Béke néven. Az első csoport még 1985 márciusában alakult Krakóban, Radoslaw Huget és Jan-Maria Rokita vezetésével. Antimilitarista törekvések mellett erős szovjetellenesség is jellemezte őket; nem véletlen, hogy a csoport patronáló alakja egy Lech Zondek nevű fiatalember lett, aki akkortájt Afganisztánba utazott és a mudzsahedinek soraiban harcolva, csatában vesztette életét. A krakkói követően nemsokára megalkult a varsói csoport is, Jacek Czaputowicz és Roland Kruk vezetésével, akik elsősorban a hazai viszonyok

megváltoztatását tűzték ki célul. A hálozat lassan országossá vált. Egy varsói művész grafikai jelet is adományozott neki: V-t mutató kéz, ahol a hüvelyk galambfejbe megy át, s ettől a vét formáló ujjak szárny szerepét is játsszák. Országosan elfogadott védőszenetjükké egy, a Wehrmachtban szolgált osztrák katona, Otto Schimek lett, akit 1944-ben, 19 éves korában főbe löttek, mert megtagadta, hogy tizet nyisson a lengyel polgári lakosságra. Schimek születésének és halálának évfordulóján a lengyel pacifisták tömegesen látogatják a Tarnów melletti Machowa község temetőjében álló sírt.

A nyugati országok kezdettől fogva nagy érdeklődést mutattak a Szabadság és Béke mozgalom iránt, tekintve, hogy független pacifista szervezkedésről korábban nem lehetett hallani Lengyelország területén. A mozgalom alapvető célkitűzéseit egyelőre mindössze néhány alkalmi kiadványból gyűjthetjük össze, vagy az általa szervezett felvonulásokon és happeningeken értesülhetünk róluk, ahol plakátokon, transzparenszen, szendvicsembereken olvashatók a jelszavak.

A mozgalmat támogató fiatalokat elsősorban a következő kérdések érdeklik: az alternatív katonai szolgálat kiterjesztése, az emberi jogok tiszteletben tartása a hadseregen belül is, a békére nevelés ügye és a környezetvédelem. Tegyük hozzá, hogy 1988. július 15-től lehetséges Lengyelországban alternatív szolgálatot vállalni a sorkatonai helyett. A Szabadság és Béke Mozgalom ezt az eredményt azonban csak fél sikernek tartja.

Az utóbbi időben a hadsereg teljes átszervezését követelő célkitűzések is megjelentek a mozgalom gondolatköreiben. Azt hangsúlyozzák, hogy a katonai szolgálat megtagadásának problémája azonnal megszűnne, ha Lengyelország követné azoknak az államoknak – többek közt Angliának – a példáját, ahol a haderő hivatásos tisztekből és szerződéses közlegényekből áll. Az ilyen rendszerben ugyanis csak azok szolgálnak, akik maguk választják a katonaságot hivatásul vagy életformául. A mozgalom utópisztikus célja: szűnjön meg minden hadsereg, maradjanak csak a rendfenntartó erők, nem szolgálva mást, mint a közbiztonságot.

Rokonszenves ötlet. Sokkal rokonszenvesebb, mint egy bizonyos atombombáé, amelyről a Szabadság és Béke „A Cappelli” című kiadványa tudósít: „Volt egyszer egy atombomba, amely puskagolyó szeretett volna lenni.

– De hát miért? – érdeklődött a többi bomba.

– Mert hiányolom a személyes kapcsolatot az emberrel – hangzott a válasz.”

Szalai Attila

„Megjártam a hadak útját”

Negyvenkét esztendeje Nyugaton

Daniel Strobl (korábban: Stróbl Dániel), az NSZK-beli Dautphenben él. Nyugdíjas. A Budelius Rt. vasgyárból vonult nyugállományba 1974. január 4-én. Egykoron magyar állampolgár voltam én is – vallja az idősebb úr – s lélekben most sem vallom magam másnak. Az, hogy így alakult, a történelem furcsa játékának eredménye.

– Stróbl úr, kérem, ha nincs ellenére, mesélje el a DÁTUM olvasóinak életének azon periódusát, amíg az NSZK-ba került. Ott is kitelepítették talán?

– Engem ugyan nem telepítettek ki, de a sorsom szorosan összefonódik ezzel a dicstelen cselekedettel. De kezdjem az elején. Magyar katonának vonultam be, 1939. október 9-én Bajára, a 18/2 árkász századhoz, tényleges szolgálatra. 1940-ben részt vettem Erdély megszállásában. Marosvásárhelyt, majd Kolozsvárt teljesíttem szolgálatot. Utat, hidat építettünk és tartottunk karban.

– Volt-e összeütközésük a lakossággal?
– Nem. Egyetlen alkalomra sem emlékezem. Csupán egy saját balesetünk volt, amikor is Decsényi Aladár százados és Pintér József törzsőrmester (mindketten bajai lakosok) egy bemutató során leszereltek. Még ez év októberében leszereltem. November 10-én pedig megnősültem.

De nem tartott sokáig az otthonlét. 1941-ben újból behívtak. Részt vettem a Jugoszláv megszállásban. Zombor, Újvidék volt az útirány. Ez már kacifántosabb volt. A jugók lótek ránk. Nemcsak a tisztek, katonák, civilek is. Itt aknát szedtünk. 1942 februárjában vagonírozunk be. Irány Oroszországl! Gomel városától gyalogosan tovább, a Don-partig, mint a II. Hadsereg 18. gyalogezredének katonája. Mi nem voltunk közvetlen résztvevői a harcoknak. Mi csak aknákat telepítettünk és drótakadályokat építettünk ki. Negyvenkettő december 28-án jöttem haza szabadságra. Amikor visszaértem, 1943. január 12-én kezdődött meg a nagy visszavonulás. Miután a századom felmorzsolódott, a kijevi gyűjtőtáborba kerültem. Innen Dnyepropetrovskba, a Dnyeper másik partjára, ahol új utászalakulatot hoztak létre. Rövid idő után hazakerültünk. Negyvenhárom júniusában leszerelték, de csak rövid időre. Szeptemberben újra behívtak. A Dráva mentén építettünk állásokat, majd Kincses Ferenc százados (egykori gimnáziumi tanár Kaposvárotn!) vezetésével a Tatár-hágón keresztül Lengyelországba irányítottak. (A városnevekre ma már nem emlékszem.) Innen vonultunk vissza Magyarországra ismét, 44 ószén értünk Gödöllőre. 1944. december 8-án román fogságba es-

tünk. „Három nap múlva otthon leszték!” – biztattak. De nem így történt. A románok átadtak az oroszoknak. Jászberényben a páncélos laktanyában raboskodtunk, majd a romániai Foksánba vittek. Ott voltunk öt hétig. Onnan cipelték vissza Oroszországba, a Donyec-medencébe. Először egy téglagyárban dolgoztunk, majd a szénbánya következett. 1947. március elején visszahoztak Romániába, Foksánba. Négy hét után Debrecenbe kerültünk. 1947. június 24-én szabadultam. A család már nem volt itthon. Feleségemet, a kislánnyal együtt, 1946. május 6-án kitelepítették. Kerestem őket a Vöröskereszt által. Innen tudtam meg a tartózkodásuk helyét. Ők, a Gladenbach-lágerbe kerültek elsőként, majd Erdhausenbe. Mindkét helység Ausztriában található

Megint együtt

Debrecenből Lengyelbe jöttem, majd Döbröközbe. Itt készültem fel az útra, hogy megkeresem a családomat. A címüket tudtam, hát elindultam. Szentgothárdon futottam össze egy mecseknádasdi illetővel, aki 11 éves kislányával szökött a családja után. A dolog hátulütője viszont az volt, hogy nem voltak papírjaink. Amikor jött az ellenőrzés, a másik oldalon kiugrottunk és uccu neki. Rábaftuzesnél találtunk egy embert, aki álkísért volna a határon, jó pénzért. De becsapott, egy másik magyar faluba vezetett. Itt megbújtunk egy jólelkű embernél. Megtudakoltuk, hol állnak az oroszok. Megmutatta. Még aznap éjjel átjutottunk Heiligenkreuznal a hatá-

ron. Pechünkre. Ott is oroszok voltak. Bebújtunk egy szalmakazalba s vártunk a kedvező pillanatra. Egy teljes napig voltunk ott. A következő éjjel egy fiatalember átsegített Fürszenfeldbe. Ez már az angol zónában volt. Itt már szabadon mozoghatunk. Egy civil jegyet váltott számunkra Grazig. A vonaton, az igazoltatás során kiderült, hogy nincsenek papírjaink. Szerencsére a rendőr is csak legyintett rá, és továbbengedett. Grázból Dionysen községbe mentem, ahol találkoztam az öcsémrel, aki 1946-ban került oda. Két hónapig voltam ott, majd Schellenbergnél átléptem a német határt. A családom időközben már Németországba került. Berkesgaden városából vonattal München–Frankfurt útvonalon jutottam Dauphenbe. 1947. szeptember 27-én ismét együtt volt a család.

Egy évig munkaképtelen roncs voltam. Csak 1948-ban kezdtem dolgozni, egy vasgyárban. 1960-ban családi házat építettem. Itt élünk azóta is. Gyakran járunk Magyarországon, hisz nagyon sok szál köt oda. Ott van a szülőföldünk, a rokonaink, fiataliságunk színtere. Egyre nagyobb nosztalgiaival gondolunk vissza azokra az időkre.

– Nincs szándékukban hazatelepülni?
– Hát, már sokszor felmerült ez a kérdés. Egyik szomszédunk már döntött. Hazatelepült Bátaszékre. Mi még gondolkodunk. Sokat várunk a megváltozott magyar körülményektől.

– Köszönöm. Remélem mihamarabb megszületik majd a döntés!

Bayer Béla

Teljesen nyilvánvaló, hogy a létező szocializmus gazdasági viszonyai is – egymást kölcsönösen feltételezve – egyedül annak a társadalmi környezetnek felelnek meg, aminek alapjául szolgálnak. A szocialista államosított tulajdon ismert formái semmi másnak nem szolgálnak bázisul, mint a párturalmi despotizmusnak, a monolitikus állami berendezkedésnek. Miután azonban a szocialistának elnevezett gazdaság alapjaiban elhibázott, fokozatosan és egyre gyorsuló ütemben el lehetetlenülve egyre mélyülő válságba sodorja a társadalmat, megrendül és felbomlik a monolitikus hatalom. Napirendre kerül tehát a gazdaság és a társadalmi berendezkedés átforgatása, ebből következően a hatalom gyakorlásának demokratizálása is.

Törvényszerű, hogy új társadalmi környezet csak új gazdasági viszonyokra épülhet és azok bázisán szilárdulhat meg. Az összefüggések logikája, de a konkrét tapasztalatok is azt bizonyítják, hogy mindkettőt egymással szinkronban kell megvalósítani, mert a fáziseltolódás újabb feszültségeket kelt fokozván a már meglévőket is, nehezítheti a társadalom átalakulását, sőt visszarendeződéshez is vezethet.

A gazdaság társadalmisítása pedig valójában nem más, mint a lehető leg-hatékonyabb gazdaságra való törekvés és annak a megvalósítása, hogy ez a gazdaság magas színvonalon és a társadalmi igazságosságnak legjobban megfelelő, érdekegyeztetett módon elégítse ki az állampolgárok szükségleteit.

A gazdaság társadalmisítása a gazdasági hatékonyságnak és az anyagi érdekek progresszív konszenzusának együttes megvalósulását jelenti. Valamely társadalom olyan mértékben demokratikus, amilyen mértékben politikai-hatalmi viszonyai a gazdaság működésének eme két kritériumát együttesen érvényesíteni tudják.

Soha nem lehet többé kétséges, hogy hazánkban is a társadalmi haladás aktuális eszközei a demokratikus jogok gyakorlásával vívott politikai küzdelem, a piacgazdaság körülményei között és az esélyegyenlőség alapján folyó gazdasági verseny, valamint az intézményes szociális védelem; módszerei pedig a társadalmi érdekegyeztetés, a kompromisszum-készség és a tolerancia elveit kell hogy érvényesítsék a társadalmi gyakorlatban.

A jogállamiság és a demokrácia lehetőségeinek biztosítása a ma már javában és kétségtelen tiszteletre méltó eredménnyel zajló politikai harc fő kérdése. Felelősséggel kijelenthető azonban, hogy mindez könnyed játék ahhoz a keserves munkához képest, amit a gazdaság viszonyaiban el kell végezni, többek között éppen azért is, hogy a demokrácia kereteit társadalmilag megalapozott, valós tartalommal lehessen kitölteni. Ebből következően a progresszív politikai erőknél ugyancsak aktuális célja lehet, hogy utat nyissanak végre a gazdaság átalakításának.

A gazdaság átalakításának végcélját, modelljét illetően bővíben vagyunk az elméleti fejtegetéseknek, az általános megállapításoknak. Ezek többnyire nem is vitathatók, reprezentálván őket külföldön már jól működő gazdaságok. Magyarország gazdaságának azonban egy történelmileg egyedülálló helyzetben a gazdaság át-

Hidat emelni a szakadék fölé!

alakításának konkrét megvalósítása az aktuális problémája.

Az anakronisztikus szocialista gazdaság romjain, egy, a II. világháborús károkkal felérő adósságtelherrel, a csőd határán hatékony nemzetgazdaságot kell szervezni úgy, hogy társadalmilag összehangolható tökéletességet kell teremteni a tőkének, tulajdonosi érdekeltséget a tulajdonosnak és munkavállalói érdekeltséget a munkavállalónak, miközben nincs töké, nincs tulajdonos, de a gazdaság színvonalához, illetve színvonalatlanságához képest túl sok a munkavállaló. A magyar progressziónak hallatlan érdeme, egyben az ország felbecsülhetetlen szerencséje, hogy ma a világ gazdaságilag fejlett régiói hajlandóságot mutatnak tőkét befektetni és lehetőséget nyitni a magyar gazdaság felélesztéséhez és átalakításához. Vannak azonban nyilvánvaló tények, amiket figyelembe kell venni.

Először is a tőke minden szimpátia ellenére is csak akkor hajlandó valamely gazdaságban működni, ha ott más befektetésnél jobb, vagy legalábbis azzal versenyképes hasznot remélhet és azt biztonságos, kiszámítható körülmények között szerezheti meg. Ez egyébként teljesen helyénvaló álláspont. Másodszor pedig a külföldi tőke önmagában nem oldja meg a magyar gazdaság problémáit, abban legfeljebb részt vállal. Ugyancsak nem várhatjuk a hazai magánvállalkozóktól sem, hogy egycsapásra megváltó szerepet vállaljanak magukra. Szerepük dinamikus növekedni fog, de köszönhetően az eddigi diszkriminációnak, kellő gazdasági erőt ma még nem képviselnek. Jelentőségük tendenciális vonatkozásban fontos.

A külföldi tőke hatékony bevonására és a magánvállalkozások működtetésére megvannak a nemzetközi tapasztalatok, ennek ellenére a szükséges körülmények ma még nem biztosítottak. Ehhez ugyanis az egész jelenlegi állami bürokratikus intézményrendszert is a maga tehetetlen bürokráciájával, agyonszabályozottságával és a semmit ragozó szövegszerűséggel együtt félre kéne tenni, mert útnak van. Az alapvető probléma, amely összefügg az előzőekkel és precedens híján úttörő jellegű elhatározásokat és megoldásokat igényel: a döntő súlyú állami és szövetkezeti tulajdon társadalmisítása. Nem feltételezhető ugyanis, hogy a gazdaság hatékony működtetése, mobilizálása a külföldi vagy a hazai magántőke bevonása útján általános reprivatizálással egycsapásra megoldható.

A behatolási lehetőség maradéktalan fenntartása mellett is azt kell állítani, hogy erre nem áll rendelkezésre kellő tőke és nincs rá sem szándék, sem esélyesség. Ennek a feladatnak a megoldására döntő mértékben az ország népének kell mozgósítania önmagát. Versenyeztetve a tulajdonlás különböző formáit, a jövőre kell bízni a kiválasztódás lehetőségét és ütemét.

Nem igényel különösebb erőfeszítést annak bizonyítása, hogy tehetsé-

ges és szorgalmas népünk nemegyszer ennél súlyosabb helyzetből is kiverekedte magát. Ma sem lehet fel más megoldás, mintsem az, hogy utat kell nyitni a nép progresszív, alkotásra és vállalkozásra képes erőinek. Jelenleg olyan alaphelyzet tárul elénk, hogy a gazdaság döntő részét reprezentáló szocialista tulajdon nem képvisel sem tényleges tulajdonosi, sem hatékony munkavállaló érdekeltséget. Miután sem a külföldi tőkétől, sem a honi magánvállalkozóktól nem várhatjuk és nem is kívánhatjuk, hogy az ország anyagi erőforrásai felett általános tulajdonosi érdekeltséget realizáljanak, ezért lehetővé kell tenni, hogy maguk a munkavállalók szerezhessenek közvetlen tulajdonosi jogosítványokat.

Vitathatatlan, hogy a vagyonszerzés, valamint a részvényes érdekeltségnek is megvan a maga szerepe és ezeket a formákat ösztönözni kell. A vagyonszerzés azonban adakozás, a részvény pedig főként valamely megtakarítás befektetését jelenti, ezért az emberi tartalékok kiaknázását nem serkenti kellőképpen. Olyan érdekeltségi viszonyokat, közgazdasági környezetet és vállalati körülményeket kell tehát teremteni, hogy a munkavállalók képességei, készsége és energiája közvetlenül a gazdasági teljesítmény növelésének szolgálatába szegődhessen, a munkavállalói teljesítmény beruházási, fejlesztési tőkévé, tulajdonosi érdekeltséggé és jogosítvánnyá válhasson.

Miről van tehát szó?

Kérdezzük csak meg az anyagi termelés, a szolgáltatás, a kereskedelem vagy akár a társadalmi szolgáltatás bármely területén működő állampolgároktól, hogy ki-ki a maga környezetében vajon hogyan használná ki észszerűbben, hatékonyabban, nyereségesebben az eszközöket és a lehetőségeket, ha megtehetné mintegy tulajdonosi minőségben is!

Az ügyes szakmunkások, a tapasztalt mezőgazdasági termelők, a különböző szintű élelmes szakemberek, a dinamikus, menedzsertípusú vezetők vajon vállalkoznának-e erre, ha a saját tevékenységük bruttó többlet nyereségét az elérhető tisztes haszon reményében szabadon befektethetnék tulajdonrész formájában, tőkebevitelként abba a tevékenységbe, amit folytatnak, vagy folytatni akarnak?

Az a működés, amiben ilyenformán találkozunk a munkavállalói és a tulajdonosi érdekeltség, vajon nem lenne sokkal szervezettebb, nem használná-e ki hatékonyabban a rendelkezésre álló erőforrásokat? Vajon nem tárnának-e fel dinamikusabban a fejlesztés, a gazdasági növekedés lehetőségei és útjai? Vitathatatlan, hogy mindezt határozott igennel kell felelni. Ez az a népből meglévő tartalék, amit a szocialistának nevezett gazdasági mind ez ideig elfojtott, és aminek felszabadításával a gazdaságban is megmozdulna az ország progresszív erői. A kölcsönös kockázat és haszonérdekeltség

elvének érvényesítésével általánosan biztosítani kell, hogy a munkavállalónak joga és lehetősége legyen munkakörével, szaktudásával, rátermettségével vállalkozni. A vállalati erőforrások hatékonyabb működtetésével, vagy a működési kör bővítésével szerzett jövedelmét, de általában is a jövedelmét módja legyen adómentesen, annak bruttó összegével befektetni a saját vállalatába bármely tevékenységébe, azon belül saját vállalkozásába, de bármely más külső vállalkozásba is. Az ilyen módon befektetett tőke mobilizálható tulajdonrészként funkcionáljon, amely külön hozadékot biztosít és tulajdonosi jogokkal ruház fel.

A munkahelyi vagy munkavállalói vállalkozás ilyenformán tulajdonosi érdekeltséget érvényesít, amely integrálja a munkavállalói érdekeltséget is és ennek bázisán találkozik a progresszív emberi tudás, készség és energia a rendelkezésre álló eszközökkel és erőforrásokkal. Az integrált érdekeltség a jövedelmezőség fokozására, hatékony fejlesztésre, a létező valamennyi lehetőség megkeresésére és kihasználására, a gazdasági kitérés útjának felkutatására ösztönöz. Mivel a vállalkozói tevékenységben a jövedelem a befektetés révén működő tőkévé válik, nem a befektetett jövedelmet, hanem annak hozadékát kell adó alá vonni. Ilyenformán a befektetett jövedelem adómentes, bruttó módon alakul a működő tőkévé, aminek nyeresége, jövedelme adóköteles, maga a tőke azonban csak akkor, ha kivonják a vállalkozási szférából.

Amikor a befektetett tőke a működésből kivonul, leadózáva nettó jövedelemmé, vagy nem működő vagyonná válik.

Fel kell figyelni a munkahelyi vállalkozásnak arra a szerepére is, amit az új munkahelyek teremtésében, a várható munkanélküliség visszaszorításában játszhat különösen akkor, ha a vállalkozásba az új munkahelyek létesítését célzó állami támogatás, a vállalat infrastruktúrája vagy kihasználatlan eszközei, az újrakezdési hitel és a munkavállalói befektetés egyaránt bevonható.

A vázolt vállalkozási forma nemcsak az állampolgárok emberi tartalékait mozgósítaná, hanem eleget tenne a társadalmi igazságosság követelményének is, amennyiben a vagyoni és a társadalmi helyzet mellett az emberi értékek is közvetlenül konvertálható egzisztenciális tényezővé válnának.

Miután a mobilizálható vagyonnal összehasonlíthatatlanul nagyobb értékű mozgósítható emberi tartalékok állnak rendelkezésre, ezért az egész társadalom érdeke, hogy a versenyképes progresszív gazdasági tevékenység tulajdonerékeltséget szerezhessen. Való igaz, hogy a jelenlegi közgazdasági környezet, a rövidlátó és főleg az önmaga pazarló fenntartására kész költségvetési szemlélet, valamint a vállalati működés jelenlegi formája és mechanizmusa nem ösztönöznék a munkavállalói vállalkozás dinamikus kibontakozását, de az is vitán felül áll, hogy ha nem változik ez a feltételrendszer, akkor a gazdaság átalakítását nem lehet véghezvinni.

A munkavállalói vállalkozás éppen a gazdasági-társadalmi környezetnek a progresszív átalakulás irányába mutató elmozdulását feltételezi és kívánja meg.

Berlinger

Miért veszített több millió dollárt a magyar kötöttáruipar?

Figyelmeztető hatású interjút kaptunk David Steinberg amerikai mérnök-üzletembertől, a HUNGAROTEX New York-i kirendeltségének sells-menagerétől, akivel kéthetes magyarországi üzletkötő útja befejeztével egy társaságban találkoztunk.

– 19 amerikai céget győztem meg – mondta –, hogy bizzon meg azzal: kössék a számukra üzletet magyar kötöttáru szállítására. Az Egyesült Államokban ugyanis az egyre felszabadultabb a magyarországi gazdaságról érkező hírek rendkívüli mértékben növelték az érdeklődést és a bizalmat. Ez a 19 cég összesen 7 millió dolláros üzlet megkötésére hatalmazott fel, de a 7 millióból mindössze 2,5 millió dollár értékű árura sikerül majd elküldeni a szerződéseket.

– Alapvetően mi okozta ezt a helyzetet?

– A magyar kötöttáru eddig viszonylag jó minőségű és olcsó volt, s az Egyesült Államokban elég jól el lehetett adni. Most a változatlan minőség mellett megnöttek az árak.

– A magyar kötöttáruiparra nézve hasznos kissé elemezni: a múltban minden rendben ment?

– Nem! Mi csak az áru jó minősége és olcsó ára miatt vásároltunk Magyarországról. De eddig is sok volt a panasza: a szegényes, sőt ízléstelen csomagolás nem vonzotta sem az amerikai kereskedőt, sem a boltokba belépő vásárlót. Engedje meg, hogy most elhagyjam az ipari-kereskedelmi csomagolás lélektani hatásának elemzését, holott e hatás pénzben is kifejezhető. Ez ABC – amit Magyarország kötöttáruipara kissé elfelejtett. Aztán a színváltásték! Igen gyakran képtelenek vagyunk megértetni, hogy a megrendelt színösszetételben várjuk az árut, s azt úgy is kell külön csomagolni. Ha tehát megegyezünk abban, hogy például egy kartonban 2 tucat sárga, 3 tucat kék és mondjuk 4 tucat fehér pulóvert tesznek, akkor ne színként külön-külön kartonokba rakják a sárgákat, a kékeket és így tovább. Nagyon kínos, amikor a magyar áru a kereskedő számára arról „híres”, hogy neki kell színek szerint úgy összerak-

Egy amerikai üzletember keserű tapasztalatai

nia, ahogy a megrendelés szerint a magyar gyárnak kellett volna. Egyáltalán: néha azt érzem, az írott szerződés Magyarországon nem egészen szentírás. A legnagyobb bajt ebből a szállítási késedelem okozza. Néha a szerződésben megállapított határidőhöz képest olyan későn érkezik be az áru az Egyesült Államokba, hogy addigra kimegy a divatból. Ehhez elég egy közben eltelt évszaktól, de néha két hónap is. Mindez nagy kár, mert eddig Kínából és Magyarországról lehetett jó minőségű, de olcsó – például a francia vagy olasz kötöttáruhoz képest jelentősen olcsóbb! – árut venni.

– Miért csak lehetett?

– Mert a magyar kötöttáruipar az Egyesült Államokból feléje irányuló érdeklődést nem több és jobb áruval,

hanem változatlan minőség mellett magasabb árral fogadja. Eddig az ár megegyezett a minőséggel, most nagy meglepetésemre az árnövekedés egyoldalú és minőségileg indokolatlan. Súlyos üzletpolitikai tévedés: az amerikaiak üzletkötési készsége még nem jelenti azt, hogy minden pénzt megadunk a magyar áruért! Az eredmény: 1988-ban 5,5 millió dollárért vettünk Magyarországról kötöttáruat, s 1989-ben eddig – egészen pontosan október közepéig – csak 2,5 millió dollárért. A minőséggel nem párhuzamos áremelés miatt az amerikai cégek egy része tehát már más piac felé fordult.

– Miért volt mégis optimista, hogy most, 1989. október végén elindult ide üzletet szerezni?

– Az Egyesült Államok Magyarországra irányuló nyitottsága az utóbbi hónapokban is még tovább nőtt, a világsajtó a politikai és gazdasági változások hírcével ezt segítette elő. Azt hittem, hogy a magyar kötöttáruiparban felismerik, hogy most mit kell tenni?

– Megnevezné a magyar kötöttáru gyárat, ahol tárgyalt?

– Tartsuk be az üzleti tisztesség iratlan szabályait. Inkább azt nevez-

ném meg, amelyekkel remek szerződést kötöttem, remek áruért, reális áron: a budapesti Loretta Szóvetkezet. Többfelé jártam még az országban, s van is még néhány szerződés más gyárakkal is, de a magyarok számára nyitott lehetőségekhez képest ez sajnos igen kevés. Vannak egészen hajmeresztő tárgyalási helyzetek. Itt Budapesten találkoztam egy, az ingszakmában utazó amerikai kollégámmal, s most a cég megnevezése nélkül elmondom, amit tőle hallottam. Pólóinget rendelt volna egy magyar gyártól, s kérte: az ingzsebekre a márkajelzést ötféle, pólónként más-más színben tegyék rá, hogy változatos legyen. Azt mondták csak négy színben tudják, majd kiderült, ahhoz sincs gépük. A kollégának nagyon tetszett az ingük és azt ajánlotta, hogy mivel nagyon szép és jó ez a fajta póló, egy éven át havi 2500 tucatot rendel, ezért a zsebeket és a márkajelzéseket Törökországban megcsináltatja hozzá. Mit gondolt mit felelt erre? Azt, hogy ennyi póló gyártására nincsenek berendezkedve. Ezzel 1,2 millió dolláros üzletet veszítettek el.

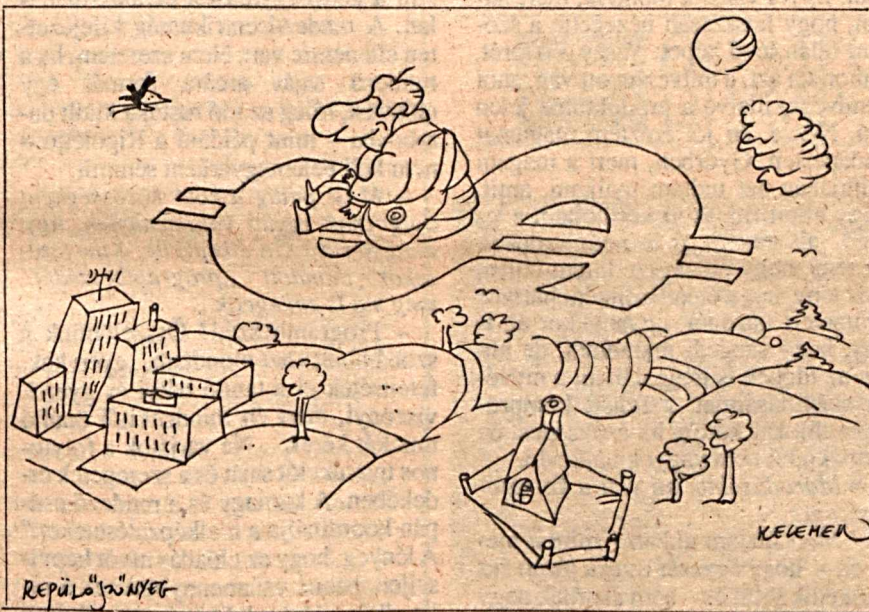
– Beszélnek-e angolul a magyar ipari üzemek vezetői?

– Nagyon kevés helyen beszélnek. De tudok olyan kezdő ipari szövetkezettről, ahol igen széles, egyéni népi mintájú árut gyártanak, de az egész üzemben nincs még telefon.

– Végül is mit tanácsol a magyar kötöttáruiparnak?

– A régi üzleti mondást: „The time is money!”. Magyarul: „Az idő pénz!”. Hiszen az üzlet a mennyekből pottyann le. Már most sürgősen meg kell dolgozni érte. Bármilyen napszakban mentem a gyárakba, a munkások 5-ös, 10-es csoportokban cigarettáztak munka helyett, s csak ha a vezetőkkel együtt mentem, kezdtek el dolgozni. Egyik ilyen gyárban megoldásként jövőre 20%-kal csökkentik a munkásállományt. Én meg üzleti ajánlattal érkeztem, amiért dolgoztatni lehetett volna! Nem akarok beleszólni a magyarországi bérezésekbe, s a munkaszervezésbe, de a magyar áru iránti érdeklődésnek most kell megfelelni. Ma! Holnap esetleg már késő lesz!

Senédy

Mi baja a kiflinek?

A „Kifli” című szaklap szerkesztőségébe érkező olvasói levelek is jelzik, hogy bizonyos fokú elbizonytalanodás, reményvesztettség és kilátástalanság lesz úrrá a magyar lakosságon. Íme néhány idézet a sok-sok levélből:

„...ne hagyják a kiflit! Legalább maguk tegyenek már valamit! Vagy maguk sem látják, hogy mindig kisebb lesz?!...”

„...98 éves vagyok. Gyerekkoromat Ferenc Jóska uralkodása alatt a kifli aranyozta be... a nagy, a fényes, a ropogós kifli! Apa minden szombaton hozott (szombatonként volt a heti bér fizetése) egy kiflit, magának meg Anyának egy tucat családi sőt. Egész héten alig volt mit enni, de volt mit várni! Miért akarják gyerekkoromat elvenni? Ezt érdemeltem én?...”

„...mi lányok mindig azt vártuk, hogy nagyobb legyen, hogy jobb legyen, nézzék meg, mi maradt belőle! De miért?...”

Idézhetnék még a sok levelet, nem csoda tehát, hogy mi is megkérdezzük: Valóban baj lenne a kiflivel? Lapunk munkatársai fáradságot nem kímélve a legilletékesebbeket keresték meg.

A **Minisztérium képviselője**: „Hát igen, ez a kifli. Van ilyen, természetes, hogy van ilyen kérdés. De nyíltan megmondhatom, hogy kár volt a vészharangot megkondgatni. Kifli továbbra is van, ezután is gyártjuk a kiflit, mivel tudjuk, hogy a lakosság továbbra is szívesen fogyasztja a kiflit, és ami a kiflit illeti, felelősségteljesen kijelentem, hogy ami a kifli hosszát illeti, csak nézőpont kérdése. Ki így, ki úgy látja ezt a dolgot, de egy biztos, megvan a kifli két vége, és amíg ez így lesz, addig nincs baj.”

A **KÖJAL**: „Kérem szépen, nem tudjuk megérteni azokat az embereket, akik semmit sem képesek tenni egészségük érdekében. Ma már minden iskolás gyerek tudja, hogy a szén-

hidrátok túlzott fogyasztása megrövidíti az életet. Mi a magunk részéről nem tartjuk kicsinek a kiflit, hisz ismerjük a szokás szerepét az ember életében. Megszoktuk azt a napi 3-4 kiflit. Nem tudunk róla lemondani, de ha kisebb a kifli, egészségünket védjük ezzel a kis nemes családdal.”

A **Külkereskedelem képviselője**: „Hogy rövid lenne a kifli?! Hát igen, de ez nem rossz dolog, sőt öröndetes! Végre megértük, hogy olyan rövid a kifli, hogy köménymag sem fér rá. Az emberek így is megeszik a kiflit, a népgazdaság viszont megszabadult a köménymag-behozatal terhétől, és tetemes devizát takarít meg.”

Egy **vásárló nő**: „Köszönöm a kérdést. A kiflit nagyon jónak és korszerűnek tartom. A korszerűsége? Az, hogy ilyen kicsi. Könnyen elfér a zsebemben, retikülben. Értekezleten is észrevétlenül lehet enni. Köszönöm a kérdést.”

A **Belkereskedelem képviselője**: „Nagyon jó a rövidebb kifli! Enyhíti boltjaink amúgy is katasztrofális raktározási gondjait. Itt szeretném megemlíteni, hogy a csomagoláshoz szükséges papírból is tetemes mennyiséget takarítunk meg a kis kifli bevezetésével. Köszönöm.”

Egy **harcababszű férfi**: „Tele van a hócipóm ezzel a kiflivel! Szálljatok le rólam! Kit érdekel a ti kiflitek? És ha speciál azt mondom, hogy oké, akkor mi van, te nagyokos? Rendben?”

A **történész**: „A történész szemüvegén át nézve a kifli az kifli. A kifli nagysága állandóan változott a történelem folyamán, mivel minden mozog, változik. El kell fogadnunk, hogy a kifli sem maradhatott változatlan. Minden kor kitermelte a maga kiflijét. A mai rohanó kor embere nem ér rá órákig elrágódni egy kiflin. Ezt a középkor embere megengedhette magának. Másrészt a történelmi források is igazolják, hogy nem volt még olyan kis kifli, hogy annál nem lehetett volna a későbbi korokban még kisebb kifli.”

Az elhangzott őszinte és felelősségteljes nyilatkozatok után teljesen feleslegesnek tűnik megkérdezni, hogy mi baja van a kiflinek, hisz a válasz csak egy lehet: Semmi.

Fischer Lajos

Megalkuvás
nélkül...

Gregor József
vallomásaiból

Javában folyik Szegeden a 106. színházi évad a sok gond mellett részben gondtalanul, hiszen néhány esztendővel ezelőtt befejeződött a patinás színházépület rekonstrukciója. A híres operatársulat művészeti vezetője Gregor József kiváló művész lett – sokak öröme, sokak megelégedésére. A vele való beszélgetéshez előrebocsátjuk a művész egyetlen, ám meghatározó mondatát, melyet az évad köszöntésére is szánt: „Énekesi pályámat nem feladva, nem vezetésre vállalkozom, hanem szeretném pályám során összegyűjtött tapasztalataim birtokában koordinálni egy nagy múltú operatársulat művészi tevékenységét.”

*

– Az elmúlt másfél év kivételével énekesi pályája Szegedhez kötötte.

– 1964. január 1-jén jöttem Szegedre lakni. Ez a város mindig vonzott. Amikor gyermekkoromban először jártam itt, óriási hatással volt rám ez a gyönyörű alföldi település. Már akkor elhatároztam, de katonaként – többször idelátogatva – meg erősödött bennem, hogy itt élem le életemet. Ez az említett másfél év kivételével eddig sikerült is, de azt is elmondom, hogy azon idő alatt sem költöztem el innét, csak szüneteltem tagságomat az előző vezetéssel való egyet nem értés miatt... De örömmre visszahívott a város és Nagy László, a színház igazgatója.

– Hogyan élte meg a színház rekonstrukcióját? Ezt nem csak az építkezés miatti kellemetlenségek miatt kérdezem, hanem azért is, mert 1978-ban, amikor a munkálatok megkezdődtek, Önt hívták Budapestre, sőt külföldi szerződésekkel is ostromolták. Gondolom, azért bizakodtak többen is „elcsábíthatóságában”, mert úgy vélték,

a várhatóan strapás időszakot képtelen lesz elviselni.

– Számomra a világ legtermészetesebb dolga volt, hogy maradok. Úgy éreztem, mindenki elmehet Szegedről, de én nem. Amikor a nagyszínházat bezárták, nyolc évre az átellenben levő moziba „költöztünk”. Nagyon nehéz évek voltak, de ennek ellenére rendkívül színvonalas előadásokat produkáltunk. Nekem borzasztó rosszul esett elkényszerülésemmel, hogy végigcsináltam a nagyon nehéz időszakot a szegedi „Nemzeti Moziban”, ám amikor konszolidálódott a helyzet a színházban, akkor az opera vezetése nem tartott ígényt a munkámra.

– Annak idején egyszerűen képtelen volt ezt megérteni a kívülálló. Éppen azért, mert az Ön képessége, tehetsége és szorgalma tiszteletet ébresztett és ébreszt mindenkiben.

– Az elmeneteletem, a kialakult helyzetet minősíteni nem az én dolgom. Egyet viszont mondok, mert látom, hogy hosszasan nézegette a szobám falán lévő képet: Vaszy Viktorét. Ő mondta azt, a művészet ott van, ahol a művész, illetve a produktuma jelen van. Nézze, én jól éreztem magamat Budapesten, Győrben, mert a magam műfajában azt tudtam nyújtani, amit. Hogy miért ritkult itt körülöttem a levegő, az engem már nem érdekel. Az tény, hogy elkényszerültem innen, az is tény, hogy előadásonként hatszáz kilométert utaztam, ugyanakkor az is tény, hogy szegedi maradtam, de abban az időben is megtaláltam a művészi számításaimat... Tehát: kompromisszumokat kötök, ha szükséges, de megalkudni nem vagyok hajlandó.

– Maradásában mi volt a kompromisszum?

– Mert bíztam abban – mint a mesében –, hogy egyszer csak a józan ész kerekedik felül és – nem akarnék nagy szavakat mondani – az igazság, a művészi igazság, vagy az ember igazsága, vagy az igazság igazsága egyszer győzni fog... Hogy ez csak másfél év múltán következett be, azért nem haragszom senkire, még arra az emberre sem, aki miatt mennem kellett, mert bizonyára neki is megvan a maga keresztje...

– Hogyan fogadta mindezt a színház és a város kulturális vezetése?

– Visszagondolva az akkor történetekre... Teljesen meg tudom érteni a színház vezetőségét, hogy hagytak engem akkor elmenni. Ha megakadályozták volna elmeneteletem? Biztosan szétesett volna, illetve vezető nélkül maradt volna az együttes. Mert akkor nem vállaltam volna az együttes vezetését, hiszen olyan látszata lett volna a dolognak, hogy „erre ment ki a játék”. Amúgy? Soha életemben nem merült föl bennem, hogy én operadirektor akarok lenni.

– Most viszont az. Milyen ez az állapot?

– Borzasztóan furcsa. Megvolt az

első premier s a Rigoletto néhány sikeres előadása. Tehát túl vagyunk az első ijedségen... Azt, hogy Nagy László és a város visszahívott, azt a gesztust megpróbálom meghálálni, honorálni azzal, hogy tudásom, képességem legjavát adva összegyűjtöttem tapasztalataimat felhasználva próbálom meg úgy kormányozni ezt az együttest, ahogyan tőlem legjobban telik.

– Nem vádolja magát túlzott toleranciával? Nem gondol arra, hogy most már lassan két évvel ezelőtti a kesztyűért kellett volna nyúlnia?

– Nem. Egyáltalán nem. Hiszen nem az én személyem, illetve a volt operaigazgató személye a fontos, hanem maga a műfaj, akik ezt itt a színházban művelik és természetesen a közönség. Az operavezetési ars poeticám két-központos. Elsősorban közönségcentrikus, másodsorban énekescentrikus. Ám a kettő egymástól elválaszthatatlan. A rendezőcentrikusság kifejezetten ellenemre van. Nem szeretem, ha a rendező saját arcára formál egy előadást, főleg az idő rostját kiállt darabokba – mint például a Rigoletto – nem kell belemagyarázni semmit.

– Most pedig alkotó közösségeként dolgoznak együtt valamennyien, úgy, ahogyan azt Ön elképzelte. Kinevezésekor mondott „programbeszédét” még ma is emlegetik...

– Programbeszéd? Összejöttünk a szobámban s azt mondtam, „gyerekek, felejtsetek el a tanító bácsi és gyerek viszonyt, mert én mindenkitől önálló munkát kérek... Ne várjátok a folytonos instrukciót saját és a szerepetek érdekében. A karnagy és a rendező csupán koordinálja a ti elképzeléseket.” A lényeg, hogy az előadás nívót képviseljen, benne valamennyiünknek a saját elképzelésével. Úgy érzem, jó úton haladunk.

– Hányan vannak a társulatban?

– Huszonhárom, valamint a kórus, mely rendkívüli fejlődésen ment keresztül az elmúlt időben. Vannak még a karmesterek, a korrepetítorok, valamint Paál Tamás, a zenekar igazgatója is sokat segít nekünk. Ő gondolta a Rigolettót, a Toscát és az Aida előadásunkat is. Az ő személye, művészi tekintélye, Molnár László karmester működése, Gyüdi Sándor karigazgató figyelemre méltó képessége és emberi segítsége nagyon sokat jelent.

– És ne felejtkezzen meg önmagáról, ha a tehetségekről és a siker garanciájáról beszélgetünk.

– Azt azért el kell mondanom, tudomásul veszem, hogy mint operavezetőt nem mindenki szeret maradéktalanul. Ez is benne volt a pakliban, amikor ezt a beosztást elvállaltam. Viszont! A huszonhárom énekes közül minimálisan tizenhét olyan, akitől én mindent eltűnök – saját példából kiindulva. Mert az előadásom, főleg a

premierem napján egyszerűen nem vagyok normális. A félelemtől, a drukktól. Nem tudom magamat kontrollálni. Megsértem azokat is, akiket nagyon szeretek. Még a gyermekeimet is. A feleségemmel összeveszek. Iszonyatos érzés, hogy oda kell állnom ezer ember elé s függ az „életem” a szívem állapotától, a hangszalagom állapotától, az állóképességemtől... Úgy érzem, köteles vagyok elviselni és megérteni az énekesek lelkiállapotát, olykori gorombaságát.

– Úgy fogalmazott, hogy van tizen-nyolc ember, aki „fejemre csinálhat”. A többi?

– Nem! Mert nem teljesítenek, vagy pontosabban nem akarnak teljesíteni. Jórészt nagyon szeretem a kollégáimat, de elmondom, hajlandó vagyok az ellenséggemmel is együtt dolgozni, ha látom, hogy tehetséges és teljesít. Engem nem kötelező szeretni, de aki velem dolgozik együtt, annak teljesítenie kell! Mert különben elválnunk. Kénytelen vagyok így gondolkodni, hogy az eddigi erőteljes kontraszelekciót szelekcióvá változtathassam.

– Azt is mondják, hogy kifejezetten szereti az úgynevezett „nehéz embereket”.

– Aki fél a nehéz emberektől, az ne legyen vezető. Azt mondom, hogy az említett típusal nagyon jó együtt dolgozni. A goromba, rossz modorú emberekkel nem kell félni, mert ezek az emberek viszik előre a világot. Nekik elsősorban saját magukkal van konfliktusuk, ők magukban hordozzák a kontrollt s önmagukkal szemben is éppen olyan gorombák, mint a környezetükkel, de ezek az emberek roppant igényesek.

– Gregor Józsefet bárhol szívesen látnák, örömmel fogadnák s gyakorta hívják is. Mégis Szegedé maradt. Miért?

– Szerlemben, házasságban vannak konfliktusok s olyankor az ember megharagszik a másikra. De ez nem azt jelenti, hogy már nem szereti. Hogy két évvel ezelőtti az történt, amiről már beszélünk? Nem vontam le messzemenő következtetéseket. S elmondom azt is, hogy életemben nem kaptam annyi szeretetet ettől a városból, mint amikor elmentem innen. Lépten-nyomon megállítottak az utcán, szóltak a villamoson, írták a leveleket, hogy „Józsikám, ugye, nem megy el innen?” Amúgy Budapest nagyon szép, de nekem nagyon nagy város. Az Allami Operaház? Számomra zenegvár. Én egy kis társulatban nőtem föl – Vaszy Viktornál – és meggyőződés, hogy egy kis társulatban még a konfliktusok is családiasabbak, elviselhetőbbek, mint egy nagyban. Mert itt azért gyűlölködés nincs. Az előrevívó rivalizálás pedig tisztán él. És ez a kedvemre való.

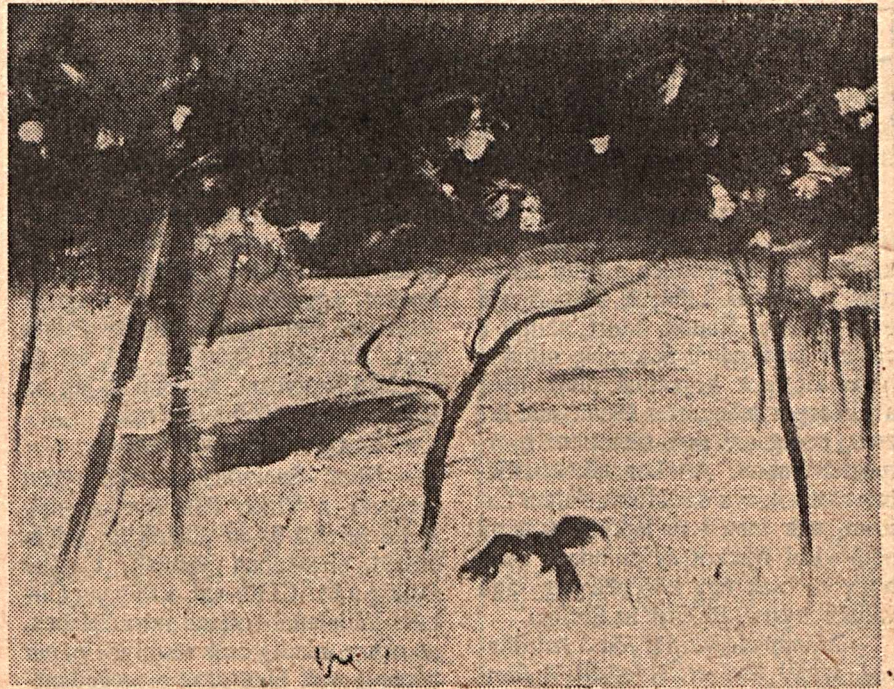
V. Horváth Mária

Megnyílt a HAJDÚSZOBOSZLÓI GALÉRIA

A mindenekelött gyógyfürdőjéről ismert hajdúsági város – ahogy a helybeliek nevezik Szoboszló – erősen ápolja a Bocskai-hagyományokat. Főterén a hajdúk kapitányának lovas szobra áll, de van Bocskainak utcája is; 12-es számú házában pedig az ugyancsak nevét viselő múzeum helytörténeti gyűjteménye található. Ezek után már nem is meglepő, hogy az ezt követő, 14-es számú épületben 1989. október 26-án megnyílt Hajdúszoboszlói Galéria is a Bocskai Múzeumhoz tartozik. Valóságos nyári meleg volt e napon, amikor kevéssel tizenegy óra előtt a város apraja-nagyja és a fűrdővendégek közül is sokan ezen épület feldíszített udvarára igyekeztek. Amint egész órát jelzett a harangszó, kezdetét vette a város legfiatalabb kulturális intézményének, és két jeles, ám sajnálatosan korán elhunyt képzőművész emlékének szentelt állandó kiállításának megnyitása. Az esemény ünnepi hangulatát fűvőszene és szavalat alapozta meg, ezt követően a hajdúváros tanácsának elnöknője köszöntötte az egybegyűlteket, mindenekelőt a megnyitó beszédét mondó díszvendéget, Szűrös Mátyást. A szülőföldjén – a közeli Püspökladányból származó – rendkívüli népszerűségnek örvendő politikus a számunkra oly emlékezetes 1989. október 23-án nem csupán kikiáltotta a Magyar Köztársaságot az országgyűlés elnökeként, de annak ideiglenes elnöke is jelenleg. Mint a jelenlegi legmagasabb magyar közjogi méltóság betöltője, személyes megjelenésével és a megnyitás feladatának ellátásával Szűrös Mátyás maga is igyekezett kiemelt jelentőséget biztosítani az eseménynek. Az elmúlt évtizedek helytelen, a fővárosra aránytalanul koncentrált művelődéspolitikájával szemben megadni végre a magyar vidéknek azt, ami neki vitathatatlanul jár, a szellemi kincsek birtokbavételének lehetőségét. Szólt a művészek hozzájárulásáról a megmaradáshoz, a társadalmi megújuláshoz, arról, hogy igazi művészetet csak a szabadság hozhat létre. Köszönetet mondott a művészek hozzátartozóinak, akik az alkotásokat a városnak adományozták, megemlékezett a városi mecénatúráról

hasznos művészpartoló tevékenységükről. Nem lehet tiszteln az elnöki megnyitó részletes ismertetése, de akik résztvettek e szívvel-lelket melengető őszi nap szoboszlói eseményén tanúsíthatják: fejünkben a felnőtűtől a nép körüli gondolatok motoszkáltak. A megnyitót követően a Bocskai Múzeum igazgatója szólt: átvette az épületet, benne a gyűjteményeket. Megindultunk bejárni a termeket. Az elsőben jobbra Cseh Gusztáv, balra Miskolczi László fényképe s magyarul-németül rövid életrajza és munkásságának ismertetése fogadja a látogatót. Néhány személyes tárgyakat is elhelyezték a rendezők, így kitüntetések, iskolai bizonyítványokat, továbbá kiállítási meghívókat, ismertetőket, könyveket. A jobbra nyíló teremben Cseh Gusztáv – született Kolozsváron, 1934. július 13-án, elhunyt ugyanitt 1985. június 19-én – grafikusművész rézkarcai és tusrajzai láthatók. A nagyobb méretű kompozíciókon kívül számtalan könyvjegye, s két híres, időközben (természetesen itt, Magyarországon) könyv alakban is megjelentetett, szülőföldjének izzó szeretetétől áthatott sorozata, annak minden darabja, lapja. Erdély nagyjait, illetve legjelentősebb, történelmi értékű műemléket örökítette meg e sorozatok által a művész. *Pantheon, avagy képes csarnoka hatvan főembernek*, adta a címet az egyiknek, *Libellus pictus, azaz képekkel trott könyvecskéje jeles házaknak írta a másik borítójára*. Majd mindkét sorozatot – egyetlen példányban – könyvvé formázta s előbbi tízéves Aron fiának, a másikat feleségének ajánlotta. Néznek le ránk a képek a falról, cikáznak a könnyű vonalak a tárlók üvege alatt, bújnak a parányi könyvjegyek s egy nagy művész szárnyaló képzelete elbűvöli a látogatót...

Miskolczi László (1923–1988) Hajdúszoboszló szülőtte, képei hazatértek. Két terem is őrzi a festőművész színeiben tobzó, Cseh Gusztáv fekete-fehér dominanciája után valósággal hivatkozónak tűnő képeit. A művész Debrecenben, az ősi Református Kollégium falai között ismerkedett meg a művészettel G. Szabó Kálmán tanítványaként aki mestere maradt a

Miskolczi László: Tél (olaj)

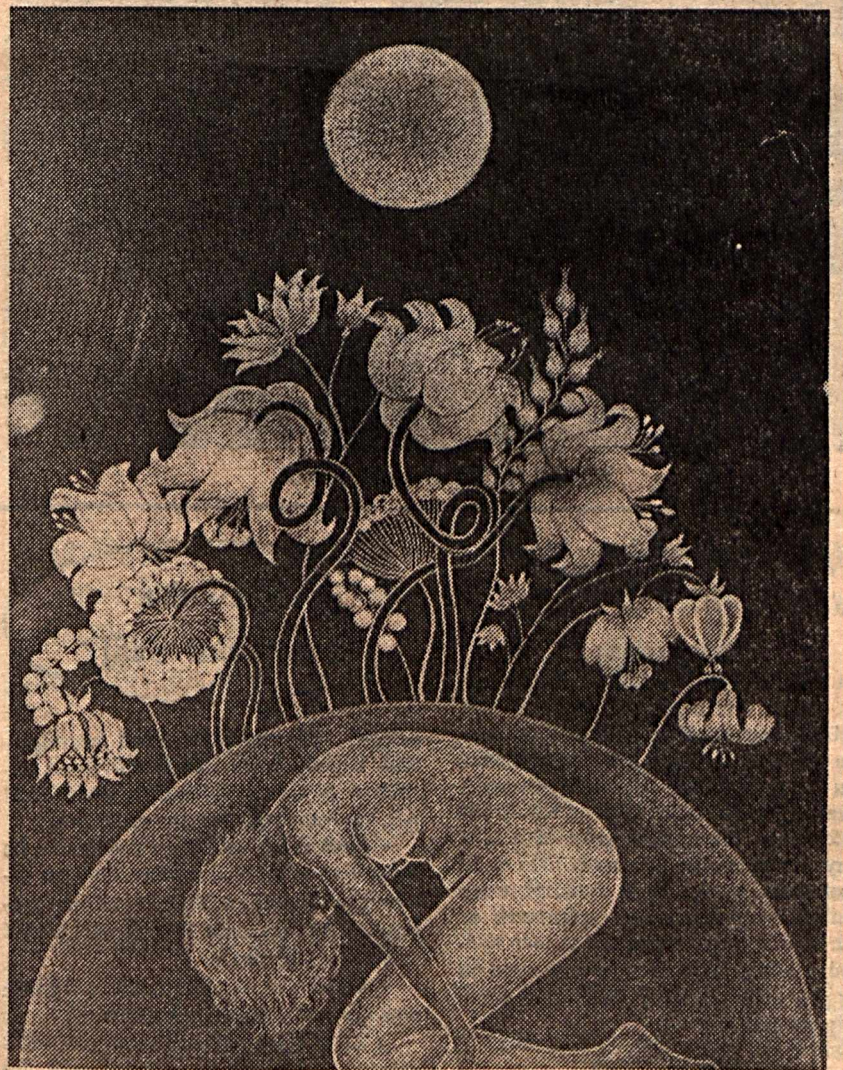
főiskolán is. Meghatározó volt rá *Bernáth Aurél* és *Szőnyi István* hatása is, mégis önálló, egyéni stílust alakított ki. Szülőföldjének táji élményeit megőrizve a poszt-nagybányai piktúra lírai realizmusát is sikerrel alkalmazta. Igen sikerültek Bartók, Beethoven és

Kodály portréi is. A két művész állandó emlékkiállítását a debreceni Déri Múzeum munkatársaival *Sz. Kürti Katalin* művészettörténész rendezte. Sikeresen, a látogatóknak maradandó élményt nyújtva.

Dr. Polgárdy Géza

OLYMPUS GALÉRIA
OLYMPUS GALLERY

Borza Vera: „Ősz” című alkotása

Fotó: – ka –

Cseh Gusztáv rézkarcai

Cirkusz, kenyér és illúzió

EURÓPA, EURÓPA

Körülbelül huszonöt évvel ezelőtt, tízéves koromban jártam utoljára cirkuszban. Emlékeimben a sátor hatalmas, ragyognak a fények, nyüzsögnek az egzotikus állatok. Most, ahogy a cirkusz bejáratánál ácsorgok, minden olyan kicsinek, kopottnak tűnik. Még a fűrészpör jellegzetes illatát sem érzem, pedig azt úgy szerettem gyermekkoromban. Amikor lakókocsijában ráakadtam a direktorra, Ádám Lajosra, már meg sem lepődtem, hogy nem visel frakkot és cilindert. Igaz, hogy ez csak egy közepes nagyságú vándorcirkusz. Ez csak az Európa.

– *Manapság házhoz jön a szórakozás, színes tévével, videóval. A filmszínházak ontják a látványos amerikai produkcioikat. Azért járnak még az emberek cirkuszba?*

– Ez a szezon elég rossz volt. Az egyik hónap gyöngé, a másik még gyöngébb. Csak szombaton és vasárnap van közönség. Hétfőn, kedden nem is dolgozunk, mert fölösleges. A rezi sem jön be.

– *Hogy tudnak akkor megélni?*

– Nekünk nincs fix fizetésünk, a

bevételtől függ, hogy mennyit kerestünk. Artisták vagyunk, de sofőrök, dűnk, sátrat építünk, gondozzuk az állatokat, egyszóval mindent magunk csinálunk. Nem egyforma a fizetésünk sem. Aki több számban lép fel és emellett szervezni, hirdetni is jár, az természetesen többet is keres.

– *Ez egy magánvállalkozás?*

– Nem. Szerződéses viszonyban vagyunk a Video Kísszövetkezettel. A felszerelés és az állatok az Ádám család birtokában vannak. Hosszú évekig a MACIVÁ-val, a Magyar Cirkusz Vállalattal voltunk szerződésben, de akkor mindig csak rövid ideig, pár hónapig volt biztosított a megélhetésünk. Ők az artisták javát státusba veték, velünk régiekkel pedig nagyon mostohán bántak. Én például itt Magyarországon a cirkusz vállalatnál nem feleltem meg, de Moszkvában, Leningrádban mint érdemes művész szerepeltem. Szocsiban még Kióval is dolgoztam együtt. Egy illúziószámot tanultam tőle, azt csinálom ma is. Közben a család nagyobb lett és létrehoztunk egy saját cirkuszt. Két éve

Majdnem minden artistának van saját lakása

már, hogy a Video Kísszövetkezettel vagyunk üzleti kapcsolatban. Minden hónapban lejön tőlük valaki és elszámol. Az adóelőleget is levonja.

– *Önök télen miből élnek?*

– Április 4-én kezdtünk Kecskeméten és október 28-án fejezzük be Tatabányán. Utána hazamegyünk. Olyankor a fiatalok elmennek szerződésbe, varietékbe, vagy kultúrházakba. Akik idősebbek, mint én, nyáron egy kicsit szűkebbre fogják a pénzt és télen nem dolgoznak. Én nem is tudnék, mert rengeteg állatom van, azokat gondozom.

– *Említette, hogy hazamennek. Ez hol van? Gondolom nem itt laknak a lakókocsiban.*

– Én Soroksáron lakom a családommal. Akit artistát ismerek, majdnem mindegyiknek van saját lakása, háza.

– *Régen ez nem így volt?*

– Nem. A nagypapának például, aki szintén cirkuszos volt, nem volt.

– *Őn szerint van a cirkusznak jövője Magyarországon?*

– Szerintem van. Csak megfelelő műsor és felszerelés kell hozzá. És persze jó reklám.

– *Mi van, ha mégse jön be a közönség? Persze most nem Önökről van szó! Tehát, ha ráfizetéses egy cirkusz, akkor mit csinálnak?*

– Kölcsönkérik egymástól. Mu-

száj nekik tovább csinálni, mert nincs más lehetőségük. Van aki aztán másképp próbálkozik. A bátyám fia például két éven keresztül utazott, de nem ment a közönség, így leégett. A cirkusz otthon van, le van pakolva. Ő pedig kiment Írországra artistának. Az öcsémnek Ádám Mátyásnak is saját cirkusza volt, de ő is fölszámolta és már három éve Olaszországban dolgozik. Már nem is tér vissza sátrazni.

– *Nyugaton könnyebb érvényesülni?*

– Őszintén megmondom, nem. Én is voltam kint Angliában, de jobban érzem magam itthon. A családom is azt mondja, hogy igazi hazafi vagyok. Anyagilag meg az a helyzet, hogy ha kintről hoz valamit az ember, akkor azt kétszer kell megfizetni. Az öcsém sem hoz semmit, csak hazautalja a pénzt.

– *Az év nagyobbik felében Önök úton vannak. Hogy lehet megszokni ezt a vándoréletet?*

– Gyerekkorunk óta csináljuk. Ez egy komédiás család. Megszoktuk, hogy szereplünk, aztán továbbállunk. Utazás, építés, előadás, bontás. És megint utazás. Sokszor nagyon fárasztó. De ha nekem valaki például azt mondaná, hogy el kell menni egy gyárba dolgozni, az olyan lenne, mint ha börtönbe mennék.

Szücs Imre

A direktor nem visel frakkot

Független lapok, fogjatok össze! Fölvívás!

A lap története

A Szabad Száj a koalíciós időkben indult. Akkor volt népszerű, amikor három vicclap is versengett egymással; a kommunista párt lapja, a Lúdas Matyi, a független Pesti Izé, és a Balogh Péter-féle párt lapja, a Szabad Száj. A lapot 1948-ig Király Pál szerkesztette, ezek után vette át a kormányzó kommunista párt, mely 1951-ig élt ilyenformán. Ötvös János Attilától, a lap jelenlegi főszerkesztőjétől származott az ötlet: újítsák meg a lapot, így az idén nyáron újraindult. Kezdetben 50 ezer, majd 60 ezer példányban talált és talál mind a mai napig gazdára.

A bosszúságok

Az örvendetes kezdés után érthetetlené vált a lap szerkesztőinek, munkatársainak az, hogy a korábban elfogadott reklámokat a sugárzás, közlés előtt szinte per-

Szabad-e a Szabad Száj?

cekkal, visszamondták. Erről beszélgettünk Dluhopolszky László művészeti vezetővel és Dezse Tiborral, a kiadó Totál Kft. kiadványozási osztályvezetőjével.

– Nem is vetnék föl e problémát, ha mára nem vált volna mindez tömeges jelenséggé – mondja a Dluhoként ismert grafikus. – A rádió mellé föliratkozott a TV2 és a Rádió Calypso is.

– *Mi lehet az oka, hogy ezek az orgánmok nem vállalkoznak a hirdetésre?*

– Talán a lap politikai színezetét vélik erősen ellenzékiné, és ettől félhetnek. Jelenleg a 12. számnál tartunk, de sem reklámáció, sem cenzúra nem jelentkezett. Itt csak attól tarthatnak, hogy le merünk politikusokat és politikai szituációkat is rajzol-

ni, melyet eddig a kommunista struktúra nem engedélyezett.

De hát ez manapság már nem minősül olyan „nagy” tettnek.

– *Mi a lap politikai álláspontja?*

– Függetlenül, közepén állva, kritizálni jobbra is, balra is. Semmiféle pártnak nem vagyunk alárendelve.

A politikai pártok mintájára a szatirikus lapok is bontogatják szárnyaikat. A Rádió

KÖZBEN A VENCEL TÉREN

– Oszolj!!!
A Szabad Száj grafikája

Calypso azzal utasította vissza hirdetés szándékunkat, hogy a Magyar Rádió által kiadott új szatirikus lap jogot formált mindenféle rádiós közlésre. Ezen most jót mosolygunk, de kezdek attól félni, mi lesz, ha a televízió is kiad egy új lapot, akkor oda sem tehetjük be majd a lábunkat – mondja Dezse Tibor. (Úgyis csak a TV1-en hirdethetnek már.) – Bár érdekes módon hirdetésünkét átvette a Rádió Danubius és a Nap Tv is.

Mi a teendő? Alakítsunk érdekszövetséget!

– A független, demokratikus lapok között létre kellene hozni egy érdekszövetséget. Szorosabb együttműködést kellene kialakítani. Ilyen módon legalább egymás lapjaiban hirdethetnénk. A júliusban, Nyíregyházán megrendezett Független Lapok Első Konferenciáján a Dátum, a Határszél, a Ma-Holnap és a Szabad Száj ilyen irányú szándéknyilatkozatot fogadott el. Itt a cselekvés ideje, fogjunk össze!

Lejegyezte: Fejes Imre

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Tudósok a közéletben. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Postabontás. 11.36: Szép remények. 12.45: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggyász. 14.35: Dzsesszmelódiák. 14.55: A titok. 15.00: „Ezredforduló”. 16.00: Tizenhat óra – Hírmagazin. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: Színi-tanoda. 17.00: A nagy októberi szocialista forradalom évfordulóján. 17.30: A Szabó család. 18.05: Láttuk, halottuk, olvastuk – A zenéről. 19.40: Magyar népi játékdalok András Béla feldolgozásában. 19.50: Beszélni nehéz. 20.00: Változatok a lakásgazdálkodásra. 20.30: Jurij Mazurok operaáriákat énekel. 21.00: Démonok a Néva fölött. 22.00: Hírvilág. 22.30: A Magyar Virtuózok hangversenye. Kb. 23.30: Hangszerszólók.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Segíthetünk? – talpra állni? 11.40: Ki kopog? A Gyermekrádió műsora. 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Sokféle. Szórakoztató irodalmi magazin. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Kataposta. 17.30: Segíthetünk? Az Ifjúsági Rádió műsora. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Talpalávaló. 19.30: Daráló. Folytatásos ifjúsági történet. 20.00: Népszerű szovjet együttesek felvételeiből. 20.20: A francia sanzon ismeretlen arcai. 21.05: Egy centenáriumi margójára. 21.20: „Nóta-só” – a rádióhallgatók kívánságaiból. 22.20: A régi magyar irodalomról – kezdőknek. 23.20-0.14: Zeneközvetlen a hallgató.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: Hangversenyek Moszkvából. 10.34: Az ifjú Anarcharis utazása Görögországban. 11.00: Magyar művészek operafelvételeiből. 11.30: Zenekari muzsika. 12.05: Budapesti Régi Zenei Napok. 13.00: Tények és tanúk. Kemény Simon: Napló. 13.43: Évszázadok magyar muzsikája. 13.56: A Magyar Néphadsereg Központi Zenekarának felvételeiből. 14.23: Zenei Tükör. 14.53: A régi Zene Együttes játszik. 16.05: Operarészletek. 16.47: Salzburgi Mozart Hét – 1989. 18.30: A Magyar Rádió szerbhórvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Kamarazene. 20.30: A Blanc foktól az Agulhas fokig. 21.00: Széll György vezényli a Clevelandi Szimfonikus Zenekart. 21.59: 43 év az Operaház szolgálatában. 22.55: A népdal Britten műhelyében. 23.16: Hans Magnus Enzensberger 60 éves.

TV1

9.00: Képzés. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Panoráma. 9.55: Jean Cocteau. Francia film. 10.55: Moszkvából jelentjük... 11.15: Mozgató. 11.25: Képzés. 16.40: Hírek. 16.45: Pannón Krónika. 16.55: Hírek német nyelven. 17.00: A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi magazinja. 17.30: RTV. Közönségszolgálat. 17.35: Szám-adás. 17.55: Nők a pult mögött. Csehszlovák tévéfilmsorozat. 18.50: Ünnepi köszöntő. 19.00: Reklám. 19.05: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A korona ékköve. Angol tévéfilmsorozat. 20.55: Reklám. 21.00: Stúdió '89. 21.45: Iván gyermekora. Szovjet film. 23.15: Híradó 3.

TV2

17.00: Képzés. 17.15: TV2. 17.45: BUMM!!! 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Menekülés. Nyolc álom, két részben. A Katona József Színház előadása felvételtől. 21.35: Híradó 2. 21.55: Napzártá. 22.40: Chopiniana. Balett. Kb. 23.10: TV2.

RTL PLUS

6.00: Halló Európa – Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: Baretta. 11.45: A főnök. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: Airwolf. 15.00: Nők a pult mögött. Csehszlovák filmsorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: A Springfieldek története. Családsorozat. 16.50: Gazdagok és szépek. Családsorozat. 17.15: Játékshow. 17.45: Pronto Salvatore. 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.10: Karlchen. 19.20: Knight Rider. Akciófilmsorozat. 20.15: Ajakruzs és jégkrém. Amerikai filmvígjáték. 21.45: Explosiv. 22.30: Hírek. 22.40: Tanácsok társkeresőknek. 23.20: Amerikai film. 1.00: Aerobic. 1.05: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 7.58: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek. Közben: 10.35 és 12.55-kor Európa. 14.30: Forró drót. Könnyűzenei show klipekkel. 15.30: Chart Attack. Brit slágerlista. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Profil. Nagy zenekarok egy órában. 19.30: Időlánc. A tavalyi év sorozataiból. 20.00: Ultra sport. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Ultra sport. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időlánc. A tavalyi sorozatokból. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Új Világ. 17.10: Esély a daloknak. Pascal Sevran varietéje. 17.30: Konyhatíkok. Michel Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Pihenőidő. Gyermekműsor. 19.00: Horgász-vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagó papíros. Magazinműsor. 20.00: Jelenidő. Dokumentumműsor. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Keddi kalendárium. Aktuális társadalmi kérdések. 23.50: Kerevet. Interjú Pépene-nel. 0.15: Pirenee, Pireneos. Gazdasági és kulturális műsor. 0.45: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Közkórház. Családsorozat. 9.25: Háztartási ötletek. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Búcsúkerítő. Német játékfilm. 12.15: Ötletek autósoknak. 12.25: Szerencsekerék. 13.00: Tévétözsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér orosz. Rajzfilmsorozat. 14.30: Szabadidőötletek. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Bonanza. Westernsorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Divatötletek. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Bumper körzete. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Cannon. Krimisorozat. 20.25: Idő-

járás. 20.30: A különleges osztag. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Párbaj pitymalatkor. Amerikai western. 23.20: Hírek. Sport. Időjárás. 23.30: A profik. Krimisorozat. 0.20: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: TV-napló. 8.30: Mit tudnak a gyermekek a szülőföldről. 9.00: Iskolatelevízió műsora. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió műsora. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották – nézők! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program – ism. 16.30: Magyar Híradó. 17.15: TV-napló I. 17.35: Mit tudnak a gyermekek a szülőföldről? 18.05: Számok és betűk. 18.30: Tudományos program. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: TV-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: A megaranyozott tábla. 21.40: TV-napló III. 22.00: Dialógusok. 23.30: Angol nyelvű hírek. 23.35: Éjszakai program. 1.35: Hírek. 1.40: A szerdai műsor ismertetése.

2. műsor: 16.55: Műsorismertetés. 17.00: Hírek. 17.05: TV-naptár. 17.15: Iskolatelevízió műsora. 18.15: Zágrabi panoráma. 18.30: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 19.30: TV-napló. 20.00: Komolyzenei műsor. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A második világháború. 21.40: Szórakoztató kedd. 23.10: Az el nem kötelezett országok fesztiváljának krónikája. 23.55: A szerdai műsor ismertetése.

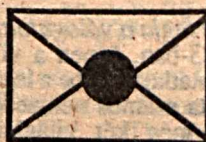
Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ

Keddi műsor

6.00: Kezddők a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközvetlen. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revü. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobbi. 16.50: Párizsi magyar figyelő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető-sorozat. 0.45: Műsorzárás.

A Szabad Európa Rádió postacíme:

Rádió Free Europe
Box 62
Oettingenstrasse 67
D-8000 München 22
vagy
D-8000 München 86
Postfach 625

Müncheni telefonszámunk,
üzenetrögzítő készülékek:
(004989) 29-54-57
(004989) 29-70-46

szerdán és szombaton 16.00 és 18.30
között közvetlen beszélgetés lehetséges
ügyeletes munkatárs veszi fel a kagylót
(004989) 2102-3916

Hullámhosszaink (frekvenciák)

19 méter, azaz: 15355 kHz
25 méter, azaz: 11895 kHz
31 méter, azaz: 9695 kHz
41 méter, azaz: 5985 kHz

Miért módosították a Totó-szabályzatot?

Az OTP Sportfogadási és Lottóigazgatósága közleményben tudatta, hogy a november 11-12-én érvényes 45. fogadási héttel kezdődően módosította a totó részvételi szabályzat mérkőzéstörlesztéssel kapcsolatos pontjait. Mivel a módosítások ugyancsak lényegbe vágóak – ezentúl nem lesz pótmérkőzés a szelvényen, viszont le nem játszott mérkőzéseket is figyelembe vesznek a totón – megkérdeztük dr. Vaszily Béla főosztályvezetőt: miért volt szükség a változtatásra?

– Beköszöntött az őszi és bármikor úgy hozhatja az időjárás, hogy a totó-szelvényre felvett mérkőzések közül néhányat nem tudnak majd a kitűzött időben lejátszani. Erre a múltban gyakran volt példa és sajnos arra is, hogy a pótmérkőzések előrelépésével sem lehetett 13+1 találatot elérni, nem maradt annyi értékelhető találkozó.

– Néhány éve az is előfordult, hogy nem volt 10 mérkőzés sem, s ekkor érvényesítették a részvételi szabályzat egy különös pontját: az egész nyerevényalapot átvitték a következő hétre. Aki dupla nyerési eséllyel élni akart, újra kockáztathatott. Aki meg nem, az úgy veszített, hogy esélyt sem kapott a nyerésre...

– Ezt a valóban joggal kifogásolható lehetőséget szünteti meg az új szabály és a 14 mérkőzéses totószelvény bevezetése.

Ezentúl a törölt vagy elmaradt mérkőzéseket úgy értékelik, hogy összeadják a szelvényen megmaradt és lejátszott találkozókat számát, valamint az ezeken elért gólokét, s így visszszámolva a korábbi hetek telitalálatos oszlopain, az azonos sorszámú mérkőzés eredményét veszik találatnak. (MTI-Press)

Három plusz egy telitalálat

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a Totó 44. játékhetére 7 938 664 darab szelvény érkezett be.

A nyeremények: 13 plusz egy találatos szelvény 4 darab, nyereményük egyenként 1 800 489 forint, 13 találatos szelvény 5 darab, nyereményük egyenként 1 028 851 forint, 12 találatos szelvény 401 darab, nyereményük egyenként 15 394 forint, 11 találatos szelvény 5939 darab, nyereményük egyenként 1039 forint, 10 találatos szelvény 48 587 darab, nyereményük egyenként 191 forint.

Az olimpián már nem lesz ott

Egy tollaslabda világbajnoknő Budapesten

Bár a szervezők már annak is nagyon örültek, hogy a világelítthez tartozó dél-koreaiak elfogadták a meghívást a 14. Goldstar magyar nemzetközi tollaslabda bajnokságra, arra egyáltalán nem számítottak, az ázsiaiak legjobbjait is elhozzák Budapestre. Így aztán ők maguk is igencsak meglepődtek, amikor a nevek pontosítása után kiderült, hogy Chung Myung Hee nem más, mint az idei dzsakartai világbajnokság egyik aranyérmese, aki vegyespárosban honfitársa, Park Joo Bong oldalán bizonyult a legjobbnak.

A világbajnoknő a vasárnapi versenyek után nyilatkozott, miután vegyespárosban – egy alkalmi társsal – az első helyen végzett. (Némi meglepetésre viszont a női párosban be kellett érnie a második helyezéssel, pedig

szinte mindenki őket várta a dobogó legfelső fokára.)

Arra kérem, először is röviden mutassa be önmagát.

– Huszonöt esztendő vagyok, középiskolás korom óta, 10 éve hódolok ennek a sportágnak, a Koreai Köztársaság déli részén egy 500 ezer lakosú városban, Maszanban élek. A városházán dolgozom hivatalnokként, de így is jut, mintegy heti 30 óra az edzésekre.

Mióta tagja a válogatottnak?

– 1983-ban, éppen a világbajnokságon mutatkoztam be a legjobbak között, azóta számos nemzetközi versenyen és még két világbajnokságon vettem részt.

A magyar nemzetközön csak a páros számokban indult, az egyest kihagyta, miért?

Szorításarok

Évekkel ezelőtt nem kis szervező munka eredményeként sikerült idehaza összehozni egy olyan rangos ökölvívó versenyt (az egri Dobó István viadalról van szó) az egri Dobó Kupából, amire a nemzetközi ökölvívó világ is odafigyelt. Az amatőr ökölvívásban a világnak diktáló kubaiak mellett – akik érthetően nem a legjobbjait küldték el, de ezek nélkül is a színvonalat képviselték – elküldték versenyzőiket a bokszból vezető szerepet játszó európai országok is. Ez a viadal egy remek felkészülési, tanulási lehetőséget teremtett a miénk számára.

Am ezzel a lehetőséggel évekkel ezelőtt is csak módjával éltünk, a legutóbbi két évben pedig egyáltalán nem, amivel egyébiránt tökéletesen sikerült lejáratni a Dobó-émlékversenyt. A hétvégén megrendezett tornán mindössze négy válogatott indult. Ha olyan jól állnánk, mint a keletnémetek vagy a bolgárok és a románok – hogy van ütőképes második vonalunk, de lassam már versenyző sem lesz – akkor szóra se lenne érdemes a dolog. De a helyzet más-ként fest, a moszkvai két vébé-bronz sem adhat felmentést, hiszen azokat két-két pályafutásának zenitjén túl lévő öklöző érte el.

Egy-egy világválogatott előtt vagy után keressük, kutadjuk a lehetőségeket, hogy ki milyen erős mezőnyt felvonultató nemzetközi versenyen vegyen részt. Nem sajnáljuk a költségeket, utaztatjuk a bokszolóinkat, mert egyszerűen kell! A vébé előtt ugye eldöntött dolog volt, hogy a paksi Atom Kupán lépnek kötelek közé a válogatottak, s a házigazdák igyekeztek is olyan mezőnyt felvonultatni, hogy a szakvezetés valóban a vébé főpróbájának tekinthesse ezt a megméretést. A Borsodi Bányász legjobbjai ezidő alatt a nyugati zsiroskenyér túrán vettek részt. (Erre is szükség van, de nem ekkor.) Most a „Dobón” ismét foghíjas volt a házigazda magyar mezőny.

Ami a szövetségi zavar és következtelenség egyik hamisítatlan jele... És leg-
alább ennyire kísérőjelensége, hogy az elnök a közelmúltban lemondott.

–bégyé–

Kosárfesztivál Vasban

Az alaphangot Harry Bell, a Körmenyi Dózsa MTE férfi kosárcsapatának amerikai idegenlégiója adta meg. Zsákolósbemutatójára mintegy félezeren voltak kíváncsiak a Haladás munkacsarnokában, Szombathelyen, s minden sikeres és sikertelen bravúrú kísérletét vastappal jutalmazta a tűzbe hozott közönség. Nem is csoda, hiszen az amerikai fiú csak úgy, helyből egy méter fölé tud rugaszkodni, a levegőben tett fordulatokról, csavarokról és trükkökről már nem is beszélve.

Szóval, Harry Bell kitűnő hangulatot teremtett ahhoz a kétnapos kosárfesztiválhoz, amit a Vas Megyei Kosárlabdát Támogatók Egyesülete szervezett a hétvégén. A nyáron alakult egyesület fő feladatának a vasi kosárlabda fölkarolását tekintti, s a mostani fesztivál is már ezen szellem jegyében zajlott. Tizenegy csapat indult a veterán és öregfiúk tornán, köztük Ausztriából és Csehszlovákiából érkezett együttesek.

De a szervezők gondoltak a közönség megmozgatására is. Bárki jelentkezhetett a hárompontos dobóversenyre, s akinek nem remegett a keze, akár felpályáról is próbálkozhatott. Az első díj igazán vonzó volt – 3 illetve 5 ezer forint – s többen éltek is a lehetőséggel. Szombat este évek, vagy tán évtizedek után ismét kosaras-bábra hívták mind azokat, akik szívügyüknek tekintik a kosárlabdát Vasban. A Savaria Nagy-szállóban lehetnek vagy háromszáz, edzők, játékosok, sportvezetők, s hogy a hangulat valóban báli legyen, arról a megyei élvonalban kezdő csapatai gondoskodtak. A bál kezdete előtt órákban a Körmenyi egy pontos győzelmet ért el az Oroszlány ellen, a Sabaria női kosarasai pedig a Soproni Postás együttesét győzték le. Így lett teljes a kosárfesztivál Vasban.

koczká-

Jobb lesz a Sziketherm HC

A legutóbbi OB I-es jégkorongbajnokságban nem készített az ellenfeleket túl nagy csatára a Sziketherm Hoki Club együttese. A dunaújvárosiak a november 9-én induló új küzdelemsorozatban szeretnének a korábbinál nagyobb ellenállást kifejteni.

– Valamivel több edzéssel tudunk készülni a bajnokságra, mint tavaly – mondta Böröndi Károly edző. – Erősödött a csapatunk, mert kölcsönkaptuk a Kohásztól az ifjúsági válogatott Balit, Fánicsikot és Elekest. Leszerelt Agárdi, Pizsmann és a fiam. Bevonult ugyan, de szeretnénk, ha játszana Gárdonyi. Bizonytalan Bóna és Zöllei játéka munkahelyi elfoglaltsága miatt nem biztos, hogy jégre tudnak lépni.

– Milyen támogatást kap a csapat?

– A Kohásztól ingyen kapjuk a pályát, s ez óriási segítség, mert nem is tudnánk

fizetni érte. A legfőbb szponzorunk a csapatnak nevet adó Sziketherm Általános Építőipari Szövetkezet. Ad pénzt a megyei sportvezetés és a Tempera Kisszövetkezet is, és ígéretünk van a Mobil Építőipari Kisszövetkezettől. Természetesen nem mondunk le arról, hogy további támogatókat keressünk.

– Mire lehet képes a Sziketherm HC a bajnokságban?

– Bízom benne, hogy az Alba Volánnak, az NSZE-nek és talán a Miskolci Kinizsinek is méltó ellenfelei tudunk lenni. Gondot jelent, hogy csak hétfőn és szerdán játszhatunk a dunaújvárosi pályán, ezért ha nem sikerül más megoldást találnunk, a keddi és a csütörtöki meccseken feladjuk a pályaválasztói jogot, és idegenben játszunk.

(ms)

Döntetlen a világbajnok ellen

Vasárnap késő este Luzernben befejezték a sakkcsapat világbajnokság 8. fordulójában a Szovjetunió-Magyarország találgatásán függőben maradt partit. Jan Elveszt és Grószpéter Attila összecsapása, s a mérkőzés is döntetlenül végződött. Szovjetunió-Magyarország 2-2. További eredmények: Kína-Hollandia 3,5-0,5, Jugoszlávia-Afrika 3,5-0,5. Az állás a mai záróforduló előtt: 1. Szovjetunió 24,5 pont, 2-3. Anglia és Jugoszlávia 19,5-19,5; 4. Magyarország 16,5; 5. Egyesült Államok 16; 6. Kuba 16 (1). 7. Svájc 13,5 (2). 8. Kína 13 (1). 9. Hollandia 10,5; 10. Afrika 10.

Lépett a MOB

Marketing akció – a „Magyar Csapatért”

Mondhatni, ez volt a Schmitt Pál vezetése alatt álló MOB bemutatkozása, amely hamarosan egy újabb, remélhetőleg az egész ország figyelmét és támogatását kiérdemlő akció követ.

Szeretnénk anyagi biztonságot teremteni a magyar sport legjobbjai, a velük foglalkozó szakemberek, mellett a sport legsikeresebb, támogatásra érdemes műhelyei számára, ezért minden eddiginél nagyobb és átfogóbb marketing akció beindítását tervezzük, létrehozva a magyar olimpiai mozgalom támogatásának szervezetét „Magyar Csapat” elnevezéssel – kezdte Schmitt Pál. – Hisszük, hogy az állami támogatást nélkülöző MOB-nak sikerül megnyernie a magyar olimpiai mozgalom számára az ország leginkább tőkeerős 150–200 vállalatát, intézményét, amelyek segítségével végre biztos anyagi bázishoz juthatnánk, s így megteremthetnénk olimpijonjaink felkészülési alapját. Az a gyanúm, hogy a NOB közel 170 tagbizottsága közül a magyar az egyedüli, amelynek ilyesfajta lépésre kell elszánnia magát, de mivel a cél nemes, a feladat is megoldhatóan látszik.

Schmitt Pál elmondja: a MOB szponzorainak jogokat, hirdetési lehetőségeket kínálnának, amellet azt is, hogy magukat a Magyar Olimpiai Bizottság hivatalos támogatójaként, esetleg szállítójaként tüntethessék fel. Ha az akció meghozza a várt sikert, megszűnik a hazai olimpiai mozgalmat fenyegető létbizonytalanság, amellet az sem mindegy, hogy ezentúl a támogatás rendszere követhetővé – áttekinthetővé – válik, ahogy az anyagi javak érdemek szerinti felosztása is.

Előljáróban még annyit: már birtokunkban az illetékes pénzügyi hatóság engedélye, amely arról biztosítja a szponzorokat, hogy támogatásukat adóalapcsökkentő tételként könyvelhetik el. Az olimpiai mozgalom segítése nemzeti érdek, ezt kell először is

beláttatnunk. Másodszor pedig arra kell rávilágítanunk, hogy az élsport céljainak megvalósítása mind nagyobb anyagi bázist igényel, enélkül a versenyzők, az edzők, az egyesületek és az önállóvá vált sportági szövetségek sem felelhetnek meg a szép eredményekhez szokott magyar közvélemény elvárásának. Addig is azonban, amíg nem támaszkodhatunk a szponzorok szervezetére, november 13-tól ugyancsak „Magyar Csapat” elnevezéssel újszerű, úgynevezett „kaparós” sorsjegy akciót bocsátunk ki. Ha a lakosság hajlandó együtt játszani velünk, ők is a magyar olimpiai mozgalom segítőjévé lépnek elő – zárta nyilatkozatát Schmitt Pál.

*

A MOB elnöke a 150–200 nagyvállalat segítségére számít. Joggal, hiszen ezek között is akad jónéhány, amely anyagi potenciáljához képest méltánytalan összeggel vagy egyáltalán nem támogatja a sportot. A többszámú sportfinanszírozási rendszernek számos előnye mellett az egyik anomáliája, hogy a bázis (legtöbbször báziszervezet) kénye-kedve szerint szerveződik adott körzetben, településen a sportélet. Így aztán előfordul, hogy az egyik térszelnök egy NB II-es focicsapatot tart el, míg a másik a községi tömegsportot is csak ímmel-ámmal támogatja.

Így Magyarországon (nem hivatalos, becslést adat) hozzávetőlegesen közel 3 ezer ilyen-olyan cég, vállalat, üzem, hivatal létezik, amely egy fillérrel sem támogatja a versenysportot.

Hát igen...! A MOB elnöke jól sejti, vannak még kiaknázatlan tartalékok, amelyeknek még jóval Barcelonánál előtérre kell kerülniük.

– bégyé –

TOP 12, közgyűlés

Beindul a pingpong gépezet

Nem túlzás: a magyar asztalitenisz még sohasem állt olyan zsúfolt hétvégék előtt, mint ebben a hónapban. Ezért érthető is, hogy a szövetségben szinte éjt nappallá téve dolgozik a megszokott, rutinos stáb, amely már eddig is sokszor jól vizsgázott, vívta ki a külföldiek elismerését.

A nagy műsor ezen a hétvégén (szombat, vasárnap) a Körcsarnokban a TOP 12 versennyel kezdődik, amelyen a legjobb hazai férfi és női játékosok vívnak körmérkőzéses tornát. Ez lesz egyébként a főpróbája a november 16–19 között sorra kerülő nemzetközi bajnokságnak, amelyre több mint két tucat ország küldi el játékosait, köztük Kína és Koreai Köztársaság is. De talán még ennél is izgalmasabbnak ígérkezik a szövetség közgyűlése, amelynek november 24-én, pénteken a Hotel Stadion különterme ad otthont. Az elnöki tisztre már megkezdte korteshadjárát a két pályázó, Harcsár István és Jónyer István. – E napokban százezrekről beszélni nem is tudunk, mert ennél sokkal többbe kerül eseménysorozatunk – mondta Horváth Tibor, a szövetség főtitkára, aki egykor mint pénzügyi szakember tevékenykedett, s ez ma különösen megfizethetetlen a sportban. Díszvendégeink is lesznek, akiknek a költségeit természetesen mi fedezzük, így eljön Mihovil Kapetanac, az európai unió jugoszláv elnöke és a szervezet még további több vezetőségi tagja is. Egykori világbajnokok is ellátogatnak Budapestre, úgyhogy a Körcsarnok rangos rendezvény színhelye lesz. Az anyagi fedezet biztosításához támogatókra találtunk, az ő nevüket a jövő héten, amikor sajtókonferenciát tartunk, teljes részletességgel ismertetjük.

A szövetségi vezetők – a takarékoság jegyében – megegyeztek a törökökkel, az ő otthonukban esedékes Európa Liga mérkőzést Budapesten játszzák le, hogy ne kelljen tízezreket kiadni az isztambuli repülőjegyre. Eszerint november 15-én 17 órakor a Jégszínházban lesz a liga-találkozó, tehát a nemzetközi bajnokság előestéjén.

Kulissza

Szégyen... Gyalázat... Felháborító... Teljes összeomlás... Néhány kifejezés az elmúlt kupaforduló magyarországi sajtójából. Ime, hát megérkezett a magyar foci oda, ahová elindult harmincegynehány évvel ezelőtt. Szepesi György tíz éve megjósolta (tanúk vannak rá), hogy a 90-es évekre márcsak Ciprusnak és Máltának leszünk méltó ellenfelei. Tévedett. Nem kellett annyit várni. Bern óta keressük az okokat és a felelősöket, Bern óta mindig vannak okok és akadnak felelősök, és mégis... Tulajdonképpen mi történik itt? Ki szórakozik velünk? A valutarendeleter értjük. Tudjuk, a hatalmon lévők az utolsókat rúgják... belénk. De ez a szerencsétlen labdarúgás? Nem szabad a focit leírni, nem szabad legyinteni, napunk jó vagy rossz, örülj, hogy kenyér van. Amíg van. A foci játék, de nem játékszer. A foci nemzeteket összeköt, nemzeteket összetart, a foci önért és becsület kérdése, a foci tüzet, bombaüzlet, a foci óriási buli!

A foci tüzet. De nem így. Lelki szememmel látom a levélváltást, néhány éven belül:

Kedves Soroksári Vose Úr!

'56-ban szakadt, de még mindig hazánk fia vagyok. Jelenleg Belgiumban a labdarúgásból élek. Igen jónevű menedzser vagyok. A hírek sze-

rint az Önök területében él egy labdaszedő gyerek. Az ugandai amatőr kispályás bajnokság másodosztályában egy csapat élénken érdeklődik iránta. Pillanatnyilag 30 centet tudnék fizetni, kérem sürgős válaszukat, mert a csapat a kiesés szélén áll.

Menedzser

Igen Tisztelt Menedzser Úr!

Miután szertárosunkat a múlt héten eladtuk a hongkongi kislabdahajító bajnokságba, ez a labdaszedő fiú szemünk fénye, a klub dédelgetett kedvence. Harminc centért nem adhatjuk. Negyvenet kérünk!

Tisztelettel: Vose

Nem szabad eladni mindenkit, nem szabad feladni a labdarúgást.

A gyerekkoruk óta edzetlen, akaratgyenge játékosok nem fejlődnek a nyugati klubokban. Többnyire eleve gyenge csapatba kerülnek, egy idő után abba sem férnek be, egyre lejjebb és lejjebb csúsznak, összetörnek, maradék önbizalmukat is elvesztik. Mi meg itthon nézzük a maradókat.

Amíg nézzük. Szombaton három-ezer nézője volt a Rába-Fradi meccsnek. Volt már ilyen? És ha eltűnik a néző, akkor el kell adni azt a labdaszedő gyereket is Soroksárról. Akár 25 centért is.

És azzal vége.

Bárdos András

Larionov (ön)leplezése

Doppingoltak a szovjet hokisok

Óriási visszhangot keltett Igor Larionovnak a napokban Finnországban megjelent könyve – „The Front Line Rebels”, azaz magyarul „Az elsővonalbeli lázadók” –, amelyből a hét végén az Uusi Suomi, a második legnagyobb példányszámú finn lap is közölt részleteket. A könyv legszenzációsabb állítása: az 1986-os moszkvai világ-bajnokságon – amelyet egyébként megnyert a Szovjetunió – a házigazdák a Svédország elleni sorsdöntő mérkőzésen doppingoltak, s az ellenőrzést úgy játszották ki, hogy a laboratóriumban előre odakészített, „tisztá” vizeletet öntöttek a vizsgálati üvegcsébe.

Larionov, aki jelenleg az NHL-ben játszik, a Vancouver Canucks csapatában, azzal is vádolja régi ellenségét, Viktor Tyihonov szövetségi kapitányt, hogy rendszeresen olyan injekciókúra kényesítették őket, amelyekkel nyilvánvalóan doppingszereket juttattak a szervezetükbe. Az orvosok ugyanis nem voltak hajlandók elárulni a játékosoknak, hogy mit fecskendeznek be. A dolog pikantériája, hogy a szovjet jégkorongozókat, akik lényegében három évtizede uralják a sportot – legalábbis amatőr szinten –, a múltban is többször gyanúsították

doppingolással, de bizonyíték sohasem állt rendelkezésre.

„Nagyon világosan emlékszem ezekre az esetekre – írja Larionov a könyvben. – Ez a zsarnok (Tyihonov – a szerk.) mindig megfenyegetett bennünket, hogy ha nem vetjük alá magunkat az injekciókúráknak, akkor jelent az esetet a felsőbb vezetésnek, s aztán majd megnézhetjük magunkat...”

Larionov azt állítja, hogy a világhíres első ötös – ő maga, Makarov, Krutov, Kaszatonov, Fetyiszov – tagjai megtagadták az injekciók elfogadását, dacolva a „diktátor” fenyegetésével. Közülük ma már csak Kaszatonov játszik a Szovjetunióban, de hírek szerint néhány héten belül ő is átköltözik Amerikába, a New Jersey Devils játékosa lesz.

A Larionov-könyv leleplezéseivel kapcsolatban nyilatkozott Curt Lindström, aki az 1986-os vb-n a svéd válogatott szövetségi kapitánya volt.

– Visszamenőleg meg kell fosztani az aranyéremtől a Szovjetuniót, bár kétségtelen, hogy Larionov állítása önmagában még nem tekinthető bizonyítéknak – mondta a svéd edző.

Egy biztos: szovjet jégkorongozó még soha semmiféle doppingvizsgálaton nem bukott meg...

Köszöntjük

Rezső és Éneás

nevű olvasóinkat.

Rezső személynevet a magyar nyelvújítók a Rudolf név helyett alkották a Rézső, Réso családnévből, amely ismeretlen eredetű. Ma mind a Rezső, mind a Rudolf önálló névnek tekinthető.

Éneás a görög Aineiasz, latinosan: Aeneas név régi magyaros olvasatából származik. Aeneas mondai hős volt, aki a trójaiakat Itáliában vezette és a rómaiak őse lett.

A Nap kél: 6.36 óraker

nyugszik: 16.20 óraker

A Hold kél: 13.28 óraker

Változékony, esős idő

Jobbára borult, párás idő várható, eleinte főként a Dunántúlon, majd a késő esti óráktól egyre több helyen várható ismétlődő eső, záporosó. A délkeleti, déli szél élénk, időnként erős lesz. A legmagasabb nappali hőmérséklet 8 és 13 fok között várható.

A Budapesti Fáklya Klub képzőművész stúdiója mutatkozik be november 10. és december 3. között a szekszárdi Babits Mihály Művelődési Központban.

A kiállítást november 10-én délután négy óraker Fischer Ernő festőművész nyitja meg, Wittek Béla gitárművész közreműködésével.

Rezsősének

Megmondom én Nyersen,
Rólad szól a versem,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Sokszor füstbe ment a lista,
Volt sok funadmentalista,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Valld be Nyersen, Rezső lelkem,
Nagy a bibi, ezt jól sejtem?!
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Nincs már: „Hoci a listát,
S viszed a szocialistát...”
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Nem kell nekünk pártállam,
Hadd maradjon pártában,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Rezső bátyám, lelkem,
Fáj érted a lelkem,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

Legyél józan jövőleső,
Ráncos, öreg bátyánk, Rezső,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

A jövőt már sejtem.
Várja minden sejtem,
Hej, Rezső, Rezső, rejtem.

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza | November 7: Rezső

Határforgalom a hétvégén

Péntek reggeltől hétfő reggelig 1037 NDK-állampolgár utazott ki hazánkon keresztül Ausztriába, ezzel a szeptemberi kormányintézkedés óta 48 656 NDK-s távozott Ausztriába, csak szombaton, 76 500 magyar állampolgár utazott. Ez a szokásos forgalomnál mintegy 50 százalékkal több. A hét végén 1400 személyautót hoztak be magánforgalomban, az idén összesen pedig összesen 39 123-at.

Megemlékezés a háborús hősookról

A II. világháborúban elesettekre emlékezett Sárpilis lakossága 1989. november első vasárnapján. Az első világháborús hősi emlékműre újabb nevek, a második világhétségben elesettek nevei is felkerültek. Az ünnepély istentisztelettel kezdődött. Az istentisztelet után harangszó mellett vonultak az egybegyűltek a fekete és nemzeti színű zászlókkal ékesített emlékműhöz. Az ünneplő tömeg itt elénekelt a Himnuszt. Ezt követte Vincze Áron helybeli református lelkész beszéde, melyben a hősokeket méltatta, és az egybegyűlteket köszöntötte. Utána Figler János ref. lelkész kért szót. Az elesettek méltatásán kívül még az elszegényedett falu mostoha sorsáról is beszélt. Szerinte ezen emlékmű mellé lehetne egy másikat is állítani és rájuk azon családok tagjainak nevét felvéssni, akik ugyan nem a háború miatt, hanem az életkörülmények fokozatos romlása miatt hagyták el a falut. De éppen úgy nem tértek vissza, mint a háborús halottak. Ettől a falutól és lakóitól elvették a földeket, az iskolákat, a tanácsot és a jövőbe vetett hitét.

A szónoklatokat Erlik János községi elöljáró zárta. Verses jellegű zárszavában megköszönte azok segítségét, akik hozzájárultak az ünnepély létrejöttéhez. Ígéretet tett, hogy a faluközösség felemelkedéséért fog küzdeni.

F.csa.

Rendőrgyilkosság Bilbaóban

Baszkföldön az ETA módszereivel követek el hétfőn rendőrgyilkosságot Bilbaóban: a rendőrral gépkocsiba rejtett robbanó szerkezetet végzett. A merénylet a múlt heti általános választásokat követően az első figyelmeztető jelzés arra, hogy az ETA folytatja cselekményeit. Madridban ismertté vált az is, hogy Enrique Mugica spanyol igazságügyminiszter neve is az ETA feketelistáján szerepel. Az egyik börtönben fogva tartott, elítélt terrorista hozzátartozóinak írt levelében megtorlást sürgetett a miniszterrel szemben.

A gyulai városi könyvtárban hétfőn megalakult az Erkel Ferenc Társaság. Az országos és helyi intézmények, magánszemélyek, továbbá az Erkel leszármazottak részvételével létrejött társaság a zeneszerző munkásságának hazai és külföldi megismertetését tartja legfontosabb feladatának. Tervezi Erkel Ferenc eredeti kottáinak felkutatását, műveinek ezeknek megfelelő kiadását és operáinak hanglemezre vitelét, szülőházának udvarán pedig, nyaranta, kamarahangversenyeket rendez. A társaság vállalta az Erkel-család síremlékeinek gondozását is. (MTI)

„Magyar hét” nyílt hétfőn Szóulban. A hagyományos árubemutatóhoz ezúttal előadásorozat, gasztronómiai hét és áruházi vásár is társul. Az állami támogatást élvező kiállítás a rendkívül nagy befogadóképességű és igényes dél-koreai piac múlt évben 30 millió dolláros forgalmát reméli megduplázni. Emellett alapvető magyar érdekelttség van abban, hogy dél-korai cégek beruházzanak Magyarországon, így a kiállítási kísérő szemináriumok azt a pénzügyi, jogi és infrastrukturális környezetet igyekeznek népszerűsíteni, amely a majdani beruházókat Budapesten várja.

A Petőfi brigád évfordulója

Jugoszláviában az antifasiszta népfel szabadító háború idején, 45 évvel ezelőtt alakult meg a Petőfi Sándor magyar rohambrigád. Topolyán a hét végén ünnepélyes keretek között megemlékeztek az évfordulóról, megtartották a még élő egykori frontarcok bajtársi találkozóját.

Valuta árfolyamok

Érvényben: 1989. november 7-től 13-ig

Pénznem:	vételi árfolyam 100 egységre	eladási árfolyam 100 egységre
angol font	9062,96	9623,56
ausztrál dollár	4499,29	4777,59
belga frank	148,25	157,43
dán korona	801,25	850,81
finn márka	1344,01	1427,15
francia frank	917,45	974,19
görög drachma a/b	34,72	36,86
holland forint	2756,29	2926,79
ír font	8260,20	8771,14
japán yen (1000)	401,13	425,95
kanadai dollár	4918,61	5222,85
kuvaiti dinár	19248,96	20439,62
norvég korona	829,94	881,28
NSZK márka	3111,51	3303,97
olasz líra (1000)	42,44	45,06
osztrák schilling	442,01	469,35
portugál escudo	36,33	38,57
spanyol peseta	49,28	52,32
svájci frank	3545,02	3764,30
svéd korona	894,76	950,10
USA dollár	5763,14	6119,62
ecu (közös piac)	6382,21	6776,99
jugoszláv dinár csekk (10 000)/bl1,64		—
a) vásárolható legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es		—
b) bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:		—
görög drachma	35,75	35,83
jugoszláv dinár csekk (1000)	11,99	—

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:

Cím: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:

Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapest: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

Dátum Lap- és Könyvkiadó ajánlata!

V. Horváth Mária:

Vadászsákmány — nemcsak vadászoknak

— Politika és vadászat? — Vadászkerölcs és vadászkerölcstelenség? — Volt-e helyenként jog- és törvénytiprás? — Kik vadásztak? — Mire és hogyan? — Kik nem vadásztak? — Hatalom és sport? — Természetvédelmi horror? — Kor-körkép és kór-körkép.

Persze, sok-sok feddhetetlen vadással is találkozhatnak.

A Dátum című szabadelvű napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal. A megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek. Ára: 58,— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,
7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

APRÓHIRDETÉS

Horoszkóp alapján, tanácsadás életvezetésre, probléma megoldásra, párkapcsolatra. Személyes fogadás időpontjának megbeszélése 1-155-393 telefonszámon.

Antik kisméretű íróasztalt vennék reális áron. Telefon: 1-155-393.

Zastava 4 éves jó állapotban eladó. Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 40-789.

Nemescsincsilák felszereléssel, táp-, homokbiztosítással, legelőnyösebb kedvezménytel tenyésztőnél eladók, előjegyezhető. Ugyanott többszörös győztes szülőktől doberman és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth 71/a, vagy 74/16-382-es telefonon.

Szálkán, kb. 60-80 m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth 71/a, vagy a 74/16-382-es telefonon.

Felsőfokú gépészettségű, vezetői gyakorlattal állást keresek Szekszárdon vagy környékén. „Sokoldalú” jellegre a kiadóban.

Tolna központjában 4 szobás házfész eladó. Érdeklődni: szombaton, vasárnap 9-15 óra között Garay János u. 14. szám alatt.

Eladó DJ-s Dacia TLX, és PA-s Trabant. Tolna, Móra F. u. 2.

Újfunlandi kiskutya törzskönyv nélkül, féláron eladó. A szülők törzskönyvezettek. Tolna, Béri B. Á. u. 16.

Flóra Faunás szerződéssel biogiliszta tavaszi szállításra előjegyezhető. Györgyné, Zalaszentlászló, Lenin u. 34.

Kéttűgyas Neuman kötőgép eladó, Szedres, Rákóczi u. 78.

Szekszárdon 41 m²-es galériás lakás 500 000,— Ft Kp+OTP-vel eladó. Megtekinthető hétfőtől csütörtökig 16-20 óráig. Kecskés F. u. 6/a/2. III/42. Csikós.

M&M SZOFTVERHÁZ KFT

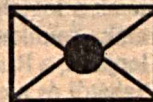
Az M&M Szoftverház Kft a közeljövőben megnyitja Szekszárdon számítástechnikai és híradástechnikai szaküzletét:

- Számítástechnikai gépek; kisméretű — nagygépig
- Számítástechnikai segédanyagok, leporellók
- Szakkönyvek
- Telex, telefax, fénymásoló, telefonközpont
- Híradástechnikai cikkek
- Elektromos háztartási cikkek
- Szoftverkészítés — megrendelőink igénye szerint
- Szervizszolgáltatás
- Tanfolyamok szervezése, oktatási igény szerinti témában
- Bizományosi tevékenység
- Ingyenes szaktanácsadás

Várjuk kedves ügyfeleinket!

Cím: 7100 Szekszárd,
Beloianisz u. 1-3. V. emelet (Párház)
Telefon: 74/12-122

HIRDESSEN
POSTAI
FELADÁSSAL!

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szelvényt, borítékba teszi és feladja címünkre:

DÁTUM RT 7100 Szekszárd,
Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

három napon belül olvashatja hirdetését (fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve:

Címe:

Megjelenés napja:

Hirdetés szövege:

Hirdetését
telefonon is
feladhatja

Budapest 141-4655

Pécs (72) 41-580

Szekszárd (74) 16-277

Dombóvár (74) 66-779

Paks (75) 11-173

Tolna (74) 40-476

Gerjen (75) 37-060

DÁTUM

Párttitkárogás

Az Országos Sajtószolgálat repütette fel (és nem szét) a hírt: az MSZMP Ideiglenes Ügyvezető Testülete kéri talpra (?) álló szervezeteit: segítsék a volt párttitkárok és pártmunkások elhelyezkedését. Ők – szerintük – lényegében egyik napról a másikra az utcára kerültek, pedig többségükben jól felkészült, egyetemi és főiskolai végzettségű egyének; ennek ellenére lejáratják őket, velük szemben sértő jelzőket használnak. Ezért aztán mindenkit kérnek, segítsenek nekik, fogadják őket szívesen.

Nem kétféle, kellemetlen érzés lehet annyi békés és boldog év után más foglalkozás után nézni. Az is bizonyos, ma nem egyszerű elhelyezkednie senkinek, hát még annak a senkinek, aki nemrég valaki volt. Abban azonban egy pillanatig sem kételkedem, hogy akinek a népszerű foxi-maxi-egyetemen kívül van más felsőfokú végzettsége, ráadásul a saját területén jó szakember: tud munkát lelni. Ha így van – amit őszintén remélek –, a társadalom lebecsülése lehet azt hinni, csupán azért nem fogadják majd be, mert, úgymond, besározta magát hajdani párttitkári ténykedésével.

Ezzel önmagában, ha emberségesen látta el valaki, nem csupán ellenségeket lehetett szerezni, még csak nem is érdektelenségeket és elvtelen támogatókat, hanem igazi barátokat, akik nem a funkciójáért szerették a másikat. Ha ez így van, akkor talán nincs szükség arra, hogy az immár szélsőbalra sodródott MSZMP eljátsza Róbert bácsi szerepét. Mert amit tesz, az csak párttitkárogás...

Töttös Gábor

Pozsgay Imre Finnországban

Mauno Koivisto köztársasági elnökkel és Kalevi Sorsával, a parlament elnökével tárgyalt hétfőn Helsinkiben Pozsgay Imre. A köztársasági elnöknek köszönetet fejezte ki azért a támogatásért, amelyet Finnország Magyarországnak nyújtott a 24 fejlett tőkés ország brüsszeli tanácskozásán; nagyra értékelte azt is, hogy Finnország az első között nyitott 100 millió dolláros hitelkeretet Magyarországra számára. Arra kérte a finn elnököt: támogassa Magyarországnak az EFTA-hoz – az Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz – való közeledését.

A finn elnök elismeréssel szólt a Magyarországon zajló demokratizálódási folyamatról, s külön kiemelte annak jelentőségét, hogy ez az átalakulás stabilitással jár együtt, ellenőrzött és békés viszonyok közepette valósul meg.

Kalevi Sorsa parlamenti elnök tájékoztatást adott a finn törvényhozás munkájáról, működéséről, majd pártközi ügyeket tekintettek át a finn politikussal, aki egyben a finn Szociáldemokrata Párt elismert vezetője. Pozsgay Imre tájékoztatta őt arról, hogy a Magyar Szocialista Párt kémi kívánja felvételét a Szocialista Internacionáléba. Kalevi Sorsa – aki egyik alelnöke a szervezetnek – úgy foglalt állást: az, hogy más magyar párt is tagja a Szocialista Internacionálnak, véleménye szerint nem zárja ki az MSZDP esetleges tagságát.

Román spray a magyar szembe

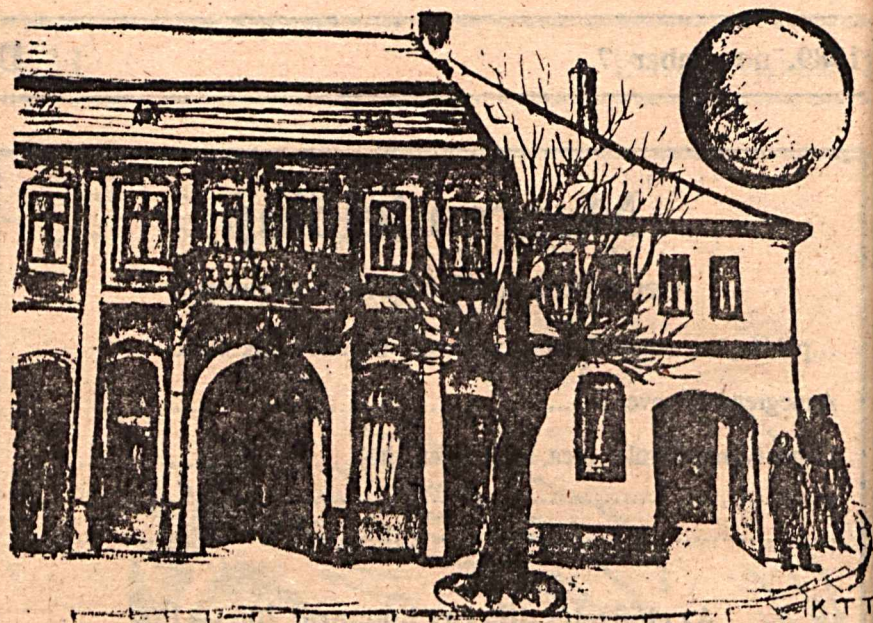
Az orosházi határőrkertlet nagytaki forgalomellenőrző pontját november 3-án, pénteken 15.30 órakor elhagyó Misi Mihály szarvasi lakost a román átkelőhelyen szolgálatot teljesítő útlevelekezelő spray-vel szembe fújta. Misi Mihályt november 4-én 00.30 órakor visszaküldték Magyarországra. Az utas elmondta: panaszt tett amiatt, hogy a vámvizsgálat során szétserelték a gépkocsiját, s azt nem voltak hajlandók összerakni. Ugyanezen a román átkelőhelyen november 3-án másokkal szemben is spray-t használtak: éjfélkor a várakozó magyar utasokat visszaküldték Magyarországra; az ennek okáról érdeklődő Horváth Péternek, valamint Szilvássy Emil és Szilvássy Emilné nyugdíjasoknak szintén a szemébe fújtak.

Csehszlovák újságírók petíciója

Már 228 újságíró írta alá azt, az Adamec kormányfőhöz címzett felhívást, amely a Lidové Noviny című ellenzéki szamizdat folyóirat két szerkesztőjének, Rumlnak és Zemannak a szabadon engedését követeli. Követelik, hogy a két szerkesztő ellen szüntessék meg a bünvádi eljárást, engedjék szabadon őket és a folyóirat legálisan jelenhessen meg. Az aláírók között vannak a legjelentősebb lapok és folyóiratok munkatársai, csupán a CSKP lapjától, a Rudé Právótól, a Vercerni Prahától és a csehszlovák rádiótól nem csatlakozott senki a petícióhoz. Ruml és Zeman főszerkesztőt és munkatársát október 12-én vette őrizetbe a rendőrség, és „izgatás bűncselekménye” miatt emeltek vádat ellenük.

Elmaradt a könyvégetés Gdanskban

Gdanskban az úgynevezett „harcoló fiatalok” szervezete röplapokon szólította fel a Szent Brigitta templom vasárnapi istentisztelete után a hívőket: égessenek orosz nyelv-tankönyveket, tiltakozásul az orosz nyelv kötelező oktatása ellen. A könyvégetés azok után maradt el, hogy a plébánia vezetője, Jankowski atya, Walesa volt tanácsadója, gyóntatója a fiatalokat lehűtő beszédet mondott, amelyben ugyan egyetértett az orosz nyelv kötelező oktatása elleni tiltakozással, de a lengyel kulturális és történelmi hagyományokkal ellentétesnek minősítette a tiltakozás tervezett formáját.

Hincz-patika, Fő-tér sarkán (szénrajz)

KOLOZSVÁR KÖVEI címen Kádár T. Tibor képeiből nyit kamaratárlatot Nagykatán az Erdély Művészetéért Alapítvány. A kiállítást a Nagykatá Barátainak Köre helyiségében november 13-án délután 5 órakor nyitja meg dr. Polgárdy Géza. A Kolozsvárott élő jeles festőművész kiváló érzékkel örökítette meg – akvarellben és szénrajzban – szülővárosának történelmi értékű műemlékeit.

Az MSZDP sajtótájékoztatója

Sikeressé kongresszus után megerősödött MSZDP indul el a választási küzdelmekben – jelentette ki Petrasovits Anna, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt újonnan megválasztott elnöke a hétfői sajtótájékoztatón. Az új pártvezető mellett megjelentek az elnökség tagjai is: Angyal Ottó, Baranyai Tibor, Bácskai Sándor, Benyó Pál, Borbély Endre, Fischer György, Gaskó István, Korompai János. Mellettük 31 tagú pártvezetőség, illetve 102 tagú országos választmány irányítja majd az MSZDP-t. Petrasovits Anna kifejtette: a háromnapos tanácskozás hitet és tartást adott nemcsak a vezetőknek és a tagságnak, hanem a majdani szavazóknak is. A kongresszuson tisztázó viták után sikerült kialakítani az MSZDP politikai irányvonalát, s a küldöttek elfogadták a szervezeti és működési szabályzatot, illetve azt a politikai programtervezetet. Az MSZDP elnöke szerint bár vállalják a háború előtti szociáldemokrata párt, így a Kéthly Anna nevével fémjelzett irányzat örökségét is, ám a pártnak mai, az 1989-es helyzethez igazodó politikai és gazdasági programmal kell előállnia. A szociális demokrácia megteremtése a párt legfőbb politikai célkitűzése. Ennek alapja a polgári demokratikus intézményrendszer megteremtése, a civil társadalom megszerződése. Ma sajátos történelmi torlódás van Magyarországon: egyidejűleg van napirenden a szabadversenyes kapitalizmus egyes elemeinek beépítése a gazdaságba, a tőkés világrendszerhez való szerves csatlakozás, illetőleg a szociális, jóléti állam megteremtése.

A pártpolitikában az MSZDP-nek a nyugat-európai szociáldemokrata gya-

korlatot kell meghonosítania. A választásokon az MSZDP már 1995-re koncentrálni fog, mert nem akarják pártjuk politikai jövőjét és hitelét kockáztatni azzal, hogy a 90-es évek feltételezhető gazdasági válságában már kormányzati pozícióban legyenek. Ez annál is inkább helyénvaló, mert az MSZDP nem vett részt a jelenlegi gazdasági csőd előidézésében. Felvetődött a Szocialista Internacionáléhoz történő csatlakozás kérdése is. Az MSZDP-t úgynevezett „alvó” pártként mindig is számon tartották, – ezért a tagsági viszony csupán a működés, a politikai tevékenység felelevenítésének függvénye. Fischer György kifejtette: nem tartanak a Magyar Szocialista Párttól egy ilyen természetű esetleges megemlékezés esetében sem. Hangsúlyozta: a közelgő választásokon az urnáknál mindenképpen eldől, hogy melyik a hiteles, a valóban szociáldemokrata értékeket képviselő párt. Baranyai Tibor véleménye szerint Nyers Rezső, az MSZDP elnöke bár egykor a szociáldemokrata mozgalomban vett részt, de 1948-tól már a kommunistákat támogatta, s mindazok, akik mellette álltak, a szívük mélyén voltaképpen reformkommunisták.

Holnap
számunkban
olvashatják,

hová
nem megy
a töke